

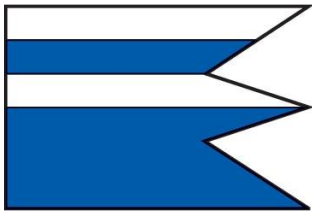
Program rozvoja obce Hermanovce nad Topľou na roky 2015 – 2022

Názov:	Program rozvoja obce Hermanovce nad Topľou na roky 2015-2022
Územné vymedzenie:	Obec Hermanovce nad Topľou
Územný plán obce schválený:	áno
Dátum schválenia PRO:	11.1.2016
Dátum platnosti:	od 11.1.2016 do 31.12.2022
Verzia ¹ :	1.0
Publikovaný verejne:	9.2.2016
Vypracoval:	Ing. Michal Dvorjak a kolektív

¹ Prvé prijaté znenie sa označuje číslom 1.0. V prípade zásadnej zmeny sa ďalšie aktualizované verzie označujú 2.0, 3.0 atď. V prípade malých zmien sa označuje 1.1.

Hermanovce nad Topľou

erb obce	vlajka obce
	

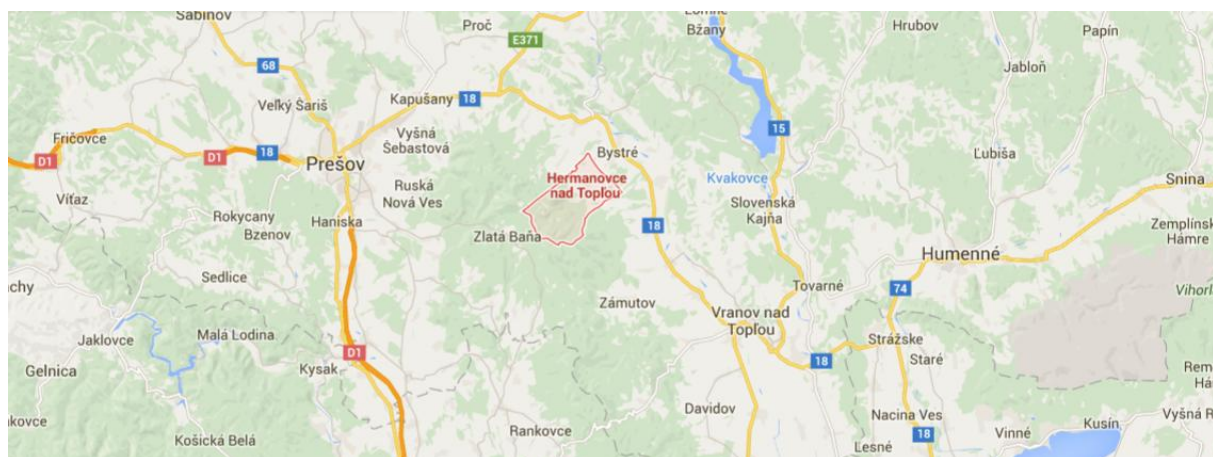
Základné údaje

Samosprávny kraj:	Prešovský
Okres:	Vranov nad Topľou
Historický región:	Šariš
Poloha stredu obce:	48°58'57s s.g.š. a 21°30'32s v.z.d
Nadmorská výška stredu obce:	280 m.n.m
Rozloha katastra:	25,94 km ²
Počet obyvateľov:	723
Hustota obyvateľstva:	27,87 obyv./km ²
PSČ:	094 34
Evidenčné číslo vozidiel:	VT

Oficiálne kontakty

Adresa:	Obecný úrad Hermanovce nad Topľou č. 195 094 34 Bystré
Web:	www.hermanovcent.sk
Email:	ocu.hermanovcent@gmail.com
Telefón:	+421 57 449 26 37; +421 90 799 95 28
IČO:	00 332 402

Poloha obce

Obsah

ÚVOD	5
Zámer spracovania Programu rozvoja obce Hermanovce nad Topľou na roky 2015-2022	6
ANALYTICKÁ ČASŤ	9
Zoznam analyzovaných východiskových koncepčných dokumentov a dát	9
Analýza vnútorného prostredia	10
História	10
Prírodné pomery	11
Kvalita životného prostredia	12
Obyvateľstvo	14
Pešie komunikácie	17
Technická infraštruktúra	17
Zásobovanie vodou	17
Zdravotnícka a sociálna infraštruktúra a služby	18
Školstvo, kultúra a šport	19
Administratívno-správne služby	20
Cestovný ruch	21
Finančná analýza	23
Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu	24
Ex-post hodnotenie PHSR 2006 – 2013	24
Ex-ante hodnotenie stavu projektovej pripravenosti investícií	26
Analýza vonkajšieho prostredia	26
Štrukturálne fondy v programovom období 2015-2022	27
STEEP analýza	30
Zhodnotenie súčasného stavu územia	31
SWOT analýza	31
Kľúčové faktory a disparity územia	39
STRATEGICKÁ ČASŤ	39
Strategická vízia a strategický cieľ obce	40
Stratégia rozvoja	41
PROGRAMOVÁ ČASŤ	44
Opatrenia, projekty a aktivity podľa prioritných oblastí	44
Súbor ukazovateľov, výsledkov a dopadov	45
Príprava projektov	45

REALIZAČNÁ ČASŤ	47
Akčný plán obce	47
Administratívne, organizačné a inštitucionálne zabezpečenie PRO	48
Stručný popis komunikačnej stratégie	49
Systém monitorovania a hodnotenia	49
FINANČNÁ ČASŤ	51
Indikatívny finančný plán	51
Systém hodnotenia a zaraďovania projektov do financovania	54
ZÁVER	59
PRÍLOHY	60
Príloha č. 1 - Zoznam členov riadiaceho tímu, pracovných skupín a partnerov zapojených do spracovania PRO.....	60
Príloha č. 2 - Zoznam informačných zdrojov použitých v PRO (východiskové strategické a koncepcné dokumenty, súvisiaca legislatíva).....	60
Príloha č. 3 - Zoznam skratiek použitých v PRO.....	61
Príloha č. 4 - Dohoda o partnerstve	62

ÚVOD

Obecná samospráva v zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja tvorí integrálnu súčasť regionálnej politiky a regionálneho rozvoja. Integrálnou súčasťou regionálnej politiky sa stala najmä v súvislosti s rozsiahlou decentralizáciou verejnej správy, ktorá sa na Slovensku uskutočnila po prelome miléníí a ktorou na obecné samosprávy prešlo obrovské množstvo kompetencií, zodpovednosti a taktiež financií, predstavujúcich významnú časť verejných financií. Samosprávy tak v oblasti vytvárania podmienok pre hospodársky a sociálny rozvoj územia majú svoje nezastupiteľné postavenie. Či už v rámci svojich originálnych kompetencií alebo preneseného výkonu štátnej správy, obce zabezpečujú výkony a služby vo verejnom záujme. Z tohto dôvodu je potrebné venovať veľkú pozornosť a úsilie koncipovaniu rozvojových stratégií samospráv.

Dokument „Program rozvoja obce Hermanovce nad Topľou“ s výhľadom do roku 2022 (PRO) je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce stanovuje jeho strategické ciele a priority rozvoja. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania rozvoja obce. Programom rozvoja obce Hermanovce nad Topľou sa uskutočňuje podpora rozvoja na úrovni miestnej samosprávy s dôrazom na hospodársku, sociálnu a environmentálnu oblasť. Je to program cielených opatrení, navrhnutý pre oživenie hospodárskeho, sociálneho, a environmentálneho rozvoja obce Hermanovce nad Topľou, ktorý na základe výsledkov ročného hodnotenia bude priebežne aktualizovaný a doplňovaný.

Vypracovaním Programu rozvoja obce Hermanovce nad Topľou sa dosiahne zavedenie procesu strategického plánovania do života obce a zlepšenie zručností a schopností rozvojových aktivít, zvýši sa jej konkurencieschopnosť pri uchádzaní sa o podporu zo štrukturálnych fondov EÚ, obzvlášť v rámci operačných programov zameraných na budovanie miestnej infraštruktúry.

Východiskami pre formulovanie Programu rozvoja obce Hermanovce nad Topľou boli:

- vízia obce Hermanovce nad Topľou,
- čiastkové vízie spracované pracovnými skupinami pre tvorbu PRO,
- analýza vnútorného a vonkajšieho prostredia obce,
- analýzy silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození pre obec v oblastiach ekonomického rozvoja, ľudských zdrojov, sociálneho rozvoja, životného prostredia a technickej infraštruktúry,
- analýzy problémov identifikované pracovnými skupinami,
- stromy cieľov,
- Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja PSK,
- Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky.

Princíp tvorby PRO je založený na kvalitných a overených dátach. Je výsledkom komplexných analýz v troch kľúčových oblastiach a vytvorený partnerstvom hlavných aktérov územia, v súlade s udržateľným využívaním hodnôt a zdrojov konkrétneho územia ako aj vyjadrením vízie v konkrétnych stratégiách, aktivitách a rozvojových projektoch.

Zámer spracovania Programu rozvoja obce Hermanovce nad Topľou na roky 2015-2022

Formulár 1 (Ú1): Zámer spracovania PRO

Zámer spracovania PRO	
Názov dokumentu	Program rozvoja obce Hermanovce nad Topľou na roky 2015-2022
Forma spracovania	Program rozvoja obce Hermanovce nad Topľou na roky 2015-2022 (ďalej len „PRO 2015-2022“) bude spracovaný podľa aktuálneho znenia zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov a v súlade s Metodikou na vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC, vydanou Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, február 2015. Spracovanie dokumentu bude rešpektovať princíp partnerstva. Vykonané bude participatívnym spôsobom so zapojením zamestnancov obecného úradu, poslancov OcZ, širokej verejnosti a externých odborníkov. PRO bude vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v Národnej stratégii regionálneho rozvoja, zohľadňovať bude ciele a priority zakotvené v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja.
Riadenie procesu spracovania	Za riadenie procesu spracovania bude zodpovedať riadiaci tím zložený zo zástupcov obce a zhotoviteľa. Členmi riadiaceho tímu budú: Za obec: Kordinátor riadiaceho tímu Ing. Ján Krivák- starosta obce Členovia riadiaceho tímu Mgr. Ingrid Rozkošová – pracovníčka OcÚ Viera Lehetová - pracovníčka OcÚ Za zhotoviteľa: Člen riadiaceho tímu Ing. Michal Dvorjak - externý odborník Riadiaci tím zodpovedá za: - celkovú koordináciu spracovania PRO 2015-2022, - zostavenie Zámeru spracovania PRO, - spracovanie analýzy vnútorného a vonkajšieho prostredia, - spracovanie východísk pre strategickú časť, - vypracovanie strategickej vízie, - vypracovanie sumárneho návrhu aktivít a projektov

	ako východisko pre Akčný plán, - stanovenie termínov realizácie aktivít, projektov (roky) a odhad ich financovania (výška a zdroje financovania), - spracovanie akčného plánu na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky, - vytvorenie systému monitorovania, hodnotenia a aktualizácie PRO, - informovanie verejnosti o realizácii PRO, - spracovanie finančnej časti vo forme Finančného rámca pre realizáciu PRO, - finalizáciu dokumentu a jeho predloženie zastupiteľstvu na schválenie. Spracovanie PRO bude prebiehať v úzkej komunikácii s verejnosťou. Verejnosť bude pravidelne informovaná o priebežných výstupoch prostredníctvom webovej stránky obce. Názory verejnosti budú zozbierané formou dotazníkového prieskumu. Tieto boli zapracované do návrhu PRO Hermanovce nad Topľou.
Obdobie spracovania	Od 20.09.2015 do 31.12.2015
Financovanie spracovania	rozpočet obce

Zdroj: Weisová, Bernátová 2012, vlastné spracovanie

Formulár 2 (Ú2): Harmonogram spracovania PRO

Harmonogram spracovania PRO												
Termín	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Úvod												
Analytická časť												
Strategická časť												
Programová časť												
Realizačná časť												
Finančná časť												
Záver												

Zdroj: Weisová, Bernátová 2012, vlastné spracovanie

Formulár 3 (Ú5): Osnova PRO

Osnova PRO

Úvod

Táto časť zahŕňa:

- stručný popis kontextu vzniku a chronológie prípravy PRO,
- stručné zhrnutie východiskových koncepčných dokumentov, týkajúcich sa vymedzeného územia,
- zámer spracovania PRO.

Časť 1: Analytická časť

Táto časť obsahuje:

- kompletnú analýzu vnútorného prostredia na základe overeného súboru kvantitatívnych a kvalitatívnych dát podľa jednotlivých oblastí vrátane finančnej a hospodárskej situácie,
- ex-post hodnotenie (realizácia existujúceho PHSR vrátane vyhodnotenia rozpracovaných investičných a neinvestičných projektov k 31. 12. príslušného roku),
- analýzu silných a slabých stránok územia,
- identifikáciu hlavných vonkajších faktorov rozvoja územia (výber hlavných faktorov),
- analýzu vplyvu vonkajšieho prostredia na vývoj situácie v území (zoznam),
- ex-post hodnotenie (realizácia existujúceho PHSR vrátane vyhodnotenia rozpracovaných investičných a neinvestičných projektov realizovaných na národnej, príp. regionálnej úrovni k 31. 12. príslušného roku),
- analýzu príležitostí a ohrození pre rast a rozvoj územia (posúdenie hlavných faktorov z hľadiska príležitostí a ohrození),
- analýzu väzieb územia,
- SWOT analýzu (súhrnná tabuľka, syntéza výsledkov),
- analýzu možných rizík a hrozieb, identifikáciu kritických oblastí rozvoja,
- identifikáciu východísk a možných riešení,
- odhad budúceho možného vývoja.

Časť 2: Strategická časť

Táto časť obsahuje:

- víziu územia,
- formuláciu a návrh stratégie,
- výber a popis strategických cieľov v jednotlivých politikách - oblastiach rozvoja (hospodárska, sociálna, environmentálna).

Časť 3: Programová časť

Táto časť obsahuje:

- konkrétne opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám,
- súbor ukazovateľov výsledkov a dosahov vrátane východiskových a cieľových hodnôt.

Časť 4: Realizačná časť

Táto časť obsahuje:

- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PRO,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PRO, spôsob komunikácie, kooperácie a koordinácie,
- stručný popis komunikačnej stratégie PRO k jednotlivým cieľovým skupinám,
- systém monitorovania a hodnotenia,
- akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky (x+2) - vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých opatrení a projektov.

Časť 5: Finančná časť

Táto časť obsahuje:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PRO,
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území v prepojení na programový rozpočet obce/VÚC,
- hodnotiacu tabuľku pre výber projektov.

Záver

Obsahuje informáciu o schválení a zverejnení PRO.

Prílohy

- Príloha č. 1 - Zoznam členov riadiaceho tímu, pracovných skupín a partnerov zapojených do spracovania PRO
- Príloha č. 2 - Zoznam informačných zdrojov použitých v PRO (východiskové strategické a koncepcné dokumenty, súvisiaca legislatíva)
- Príloha č. 3 - Zoznam skratiek použitých v PRO
- Príloha č. 4 - Dohoda o partnerstve

Zdroj: vlastné spracovanie

ANALYTICKÁ ČASŤ

Analytická časť je založená na databáze informácií a ukazovateľoch. Obsahuje komplexné hodnotenie rozvojovej úrovne priestoru, disponibility rozvojového potenciálu obce (obyvateľstvo, miestne hospodárstvo, miestna samospráva s jej ekonomickými podmienkami, sociálna infraštruktúra, prírodné zdroje, technická infraštruktúra) a analýzu východiskovej situácie obce Hermanovce nad Topľou s väzbami na širšie územie, ako aj na legislatívu, ekonomický rozvoj spoločnosti, disponibilitu verejných zdrojov a systému ich prerozdelenia. Určuje hlavné faktory rozvojového potenciálu a odhaduje budúci vývoj s dôrazom na možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce relevantné stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a faktorov rozvoja územia obce a jeho ľudí.

Zoznam analyzovaných východiskových koncepcných dokumentov a dát

Pri spracovaní Programu rozvoja obce Hermanovce nad Topľou na roky 2015-2022 boli analyzované a zohľadnené už existujúce programovacie a plánovacie dokumenty:

Formulár 4 (Ú8): Zoznam analyzovaných koncepcných dokumentov

Zoznam analyzovaných koncepcných dokumentov			
Názov dokumentu	Platnosť dokumentu	Úroveň dokumentu	Zdroj
Program odpadového hospodárstva obce	2011-2015	Lokálna	Obecný úrad Hermanovce nad Topľou
Územný plán obce	2008 - 2020	Lokálna	Obecný úrad Hermanovce nad Topľou
Povodňová dokumentácia obce	Priebežne	Lokálna	Obecný úrad Hermanovce nad Topľou
Komunitný plán	2011-2015	Lokálna	Obecný úrad Hermanovce nad Topľou

PHSR Prešovského samosprávneho kraja 2008-2015	2008-2015	Regionálna	www.po-kraj.sk
Územný plán veľkého územného celku Prešovského kraja – Zmeny a doplnky 2004	Od 2004	Regionálna	www.po-kraj.sk
Národná stratégia regionálneho rozvoja SR	2030	Národná	www.telecom.gov.sk
Strategický plán rozvoja dopravnej infraštruktúry SR do roku 2020- návrh	2020	Národná	www.telecom.gov.sk
Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001	Od 2001	Národná	www.telecom.gov.sk
Operačné programy 2014-2020	2014-2020	Národná	www.partnerskadohoda.gov.sk
Partnerská dohoda 2014-2020	2014-2020	Národná	www.partnerskadohoda.gov.sk
Stratégia Európa 2020	2020	Európska	www.eu2020.gov.sk

Zdroj: vlastné spracovanie

Okrem rôznych koncepčných dokumentov bolo pri spracovaní dokumentu použité aj veľké množstvo dát rôzneho charakteru. Ich prehľad zobrazuje nasledujúca tabuľka.

Formulár 5 (A1): Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát

Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát		
Oblasť dát/téma	Zdroj údajov	Webová stránka
Obyvateľstvo	Obec Hermanovce nad Topľou Štatistický úrad SR Mestská a osobná štatistika Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011	www.hermanovcent.sk www.statistics.sk www.datacube.statistics.sk/TM1Web/TM1WebLogin.aspx www.datacube.statistics.sk/SODB/TM1WebLogin.aspx
Sociálna sféra	Obec Hermanovce nad Topľou Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny	www.hermanovcent.sk www.upsvar.sk
Školstvo a vzdelávanie	Obec Hermanovce nad Topľou	www.hermanovcent.sk
Zdravotníctvo	Obec Hermanovce nad Topľou	www.hermanovcent.sk
A iné		www.zemplin.eu www.hermanovcent.sk

Zdroj: vlastné spracovanie

Analýza vnútorného prostredia

História

Hermanovský potok rozdeľuje obec na dve časti a v minulosti bol aj hranicou medzi Šarišskou a Zemplínskou stolicou. V 13. a 14. storočí patrilo údolie Hermanovského potoka k panstvu Lipovec a šľachticom Abovcem. Od r. 1346 územie na severozápad od tohto potoka až po Rudník získali Soósovci zo Solivaru.

Dosiaľ najstaršia známa správa o Hermanovciach nad Topľou je z roku 1399 a vzťahuje sa na Zemplínsku časť obce, patriacej k panstvu Čičva. V tom čase prebiehal spor medzi šľachticmi Abovcami a šľachticmi z Rozhanoviec (de Rozgony) o územný rozsah spomínaného panstva. Zemplínska časť na východ patrila šľachticom z Rozhanoviec a neskôr Báthoryovcom a ich dedičom.

V písomnostiach zo 14. a 15. storočia sa vyskytuje zväčša pod maďarským názvom Hermanvagasa, v zmysle Hermanova poruba. Z toho vyplýva, že obec založil šoltýs menom Herman s roľníckymi usadlíkmi, takže ide o obec založenú na zákupnom nemeckom práve. V neskoršom období sa vyskytuje pod názvom Herman. Slovenský názov Hermanowce, Hermanowci, sa ľudovo používal od 15. storočia. Šoltýsi tu pôsobili aj v 16. a 17. storočí a poddanské domácnosti boli roľnícke.

K histórii obce sa viaže povest o jej zakladateľovi Hermanovi, ktorý údajne obyvateľov tyranizoval a nútil ich pracovať preňho šesť dní v týždni a len jeden deň pre seba. Zahynul pri ťažobných prácach v pyritových štôľňach.

V roku 1438 bol v Hermanovciach postavený kostol, ktorý bol drevený a ktorý obklopoval cintorín. Stál pravdepodobne na zemplínskej časti, na mieste terajšieho kostola. V roku 1427 bola šarišská časť obce zdanená od 19. port.

V roku 1600 okrem domu šoltýsa tu bolo šesť obývaných poddanských domov, približne tretina oproti r. 1427. V zemplínskej časti obce hospodárila v roku 1493 iba jedna sedliacka domácnosť. V roku 1623 v nej žil šoltýs a štyri poddanské domácnosti. Šoltýs a sedliaci platili daň zemepánom a odovzdávali roľnícke dávky v naturáliách. Koncom 17. a začiatkom 18 storočia obyvateľov pribúdalo. Pri prvom celokrajinskom sčítaní obyvateľstva v Uhorsku v roku 1787 sa v obci vyskytovalo 32 domov a žilo tu 248 obyvateľov, v roku 1828 tu jestvovalo 84 domov a žilo 612 obyvateľov.

V roku 1882 boli obe obce s rovnakým názvom zlúčené a celá obec sa stala súčasťou Šarišskej stolice. V 19. storočí mala obec 130 obyvateľov, hlásiacich sa k rímskokatolíckemu obradu, 80 gréckokatolíkov, 328 evanjelikov a 40 židov. V druhej polovici 19. storočia sa tu nachádzali aj tri chudobné mlyny, v rokoch 1817-1821 tu pracovala aj manufaktúra na výrobu kameninového tovaru; V 19. storočí sa v chotári ťažila tiež železná ruda.

Vlastníkmi obce boli Eduard Bujanovič, gróf František Dessewffy a gróf Revicky. Na konci 19. storočia obec vlastnili Gustáv Bujanovič s rozlohou 1747 jutár, gróf Július Dessewffy s 980 jutrami a urbár obce s 280 jutrami.

Šarišská časť obce niesla v 19. storočí tvary Tapli-Hermány a Taplihermány; po zlúčení sa zase menovala Tapolyhermány.

V Československu najprv niesla názov Hermanowce a od roku 1960 Hermanovce nad Topľou. Po vzniku Československa bola obec súčasťou okresu Giraltovec, Prešov a Vranov nad Topľou.

Obyvatelia sa zaoberali poľnohospodárstvom, sezónne prácou v lesoch, pálili drevené uhlie; v obci fungovala píla, mlyn a ťažilo sa v kameňolome.

Historické udalosti sa udiali priamo v obci aj počas 2. svetovej vojny. V lesoch pod Oblíkom operovala partizánska skupina Čapajev. Koncom druhej svetovej vojny (8.9.1944) bola obec vypálená nemeckým vojskom za pomoc partizánskym skupinám. Obyvateľom obce hrozilo dokonca v decembri 1944 vyvraždenie.

Prírodné pomery

Hermanovce nad Topľou ležia na severovýchodných svahoch Slanských vrchov v doline Hermanovského potoka. Nadmorská výška v strede obce je 280 m n. m. a v chotári 240-1092 m n. m. Povrch chotára je v severovýchodnej časti mierne vlnená Podslanská pahorkatina, v juhozápadnej časti výrazne členitá hornatina so strmými svahmi. Tvorí ho prevažne sopečné horniny (andezity a ich

pyroklastiká), iba v severovýchodnej časti zasahuje súvrstvie centrálnokarpatského flyšu (ílovce, pieskovce).

V obci je železnato-uhličitý minerálny prameň. Prevláda les s porastom duba a buka. Má hnedé lesné, menej ilimerizované a nivné pôdy. V chotári sú 3. štátne prírodné rezervácie: od roku 1950 na ploche 24,43 ha Šimonka (najvyšší vrchol Slanských vrchov) so súborom rôznovekých bučín s výskytom jedle; od roku 1964 na ploche 90 ha Oblik-homolovitý andezitový sopúch s rôznymi expozíciami, podmieňujúcimi pestrosť lesných spoločenstiev; od roku 1964 Hermanovské skaly s výskytom endemitu skalnica horská karpatská.

Kvalita životného prostredia

Kvalitné životné prostredie je jednou zo základných podmienok existencie ľudstva. Vzrastajúce problémy spojené práve so zhoršovaním kvality životného prostredia vedú ku koncentrácii úsilia štátov Európy a hlavne novo rozšírenej Európskej únie eliminovať negatívne zásahy do životného prostredia a naprávať škody spôsobené v minulosti. Svedčí o tom i prijatie Šiesteho environmentálneho akčného programu Spoločenstva "Životné prostredie 2010: Naša budúcnosť, naša voľba" (Akčný program), ktorý tvorí rámec environmentálnej politiky Európskej únie. Definuje kľúčové dlhodobé ciele v starostlivosti o životné prostredie, pričom za prioritu pokladá riešenie problémov zmeny klímy, ochrany prírody a biodiverzity, životného prostredia pre zdravie a kvalitu života, prírodných zdrojov a odpadov. Povinnosť a potreba naplňovať prijaté ciele vedúce k zlepšovaniu negatívneho stavu životného prostredia, prináležia všetkým stupňom štátnej správy a samosprávy. Obec v uvedenej hierarchii predstavuje najnižší ale základný prvok. Potreba naplňovať stanovené environmentálne ciele vyplýva aj zo samotnej alokácie obce, ktorá sa rozprestiera v podhorskom prostredí Slanských vrchov.

Starostlivosť o územie

Územným plánovaním sa sústavne a komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, určujú sa zásady, navrhuje sa vecná a časová koordinácia činností ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu, kultúrno-historické hodnoty územia, územný rozvoj a tvorbu krajiny v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja. Územné plánovanie je v súčasnosti upravené zákonom č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov. Územno-plánovacia dokumentácia je základným nástrojom územného rozvoja a starostlivosti o životné prostredie v obci.

Ochrana ovzdušia

Na ochranu ovzdušia v obci pred potenciálnymi a reálnymi zdrojmi znečistenia slúži zákon č. 478/2002 Z. z. o ochrane ovzdušia a ktorým sa dopĺňa zákon č. 401/1998 Z. z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia v znení neskorších predpisov (zákon o ovzduší). Upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a spôsobom obmedzenia následkov znečisťovania. V zákone sú definované znečisťujúce látky, zdroje znečisťovania, povinnosti právnických a fyzických osôb ako aj prevádzkovateľov zdrojov znečistenia ovzdušia, poplatky a pokuty za znečisťovanie ovzdušia. Definované sú veľké zdroje znečistenia ovzdušia ako technologické celky so súhrnným tepelným výkonom 50 MW alebo vyšším. Kvalitu ovzdušia resp. stav znečistenia ovzdušia v oblasti ovplyvňuje predovšetkým činnosť veľkých priemyselných zdrojov, ktoré sú tu lokalizované. Štruktúra priemyslu, ktorá je zastúpená predovšetkým chemickým a ďalším spracovateľským priemyslom, výrobou tepelnej a elektrickej energie, je

charakteristická vysokou energetickou náročnosťou používaných technológií so značným únikom emisií, čo v konečnom dôsledku negatívne vplyva na kvalitu ovzdušia v jednotlivých oblastiach.

Z hľadiska znečisťovania ovzdušia základnými znečisťujúcimi látkami výrazne negatívny vplyv majú predovšetkým dva zdroje - Bukocel a.s. Hencovce a Chemes a.s. Humenné. U oboch znečisťovateľov ide v rozhodujúcej miere o emisie zo spaľovacieho procesu (kotelne na tuhé palivo- hnedé uhlie prachové, čiastočne ťažký vykurovací olej a drevný odpad v Bukoceli), ktoré je možné eliminovať zmenou paliva (plynofikácia). V prípade Bukocelu cca 15 % emisií základných znečisťujúcich látok pochádza z technologického procesu. Hlavným problémom v prípade Bukocelu sú emisie organických látok merkaptánov a chlóru. Emisie uvedených škodlivín z hľadiska vplyvu na zdravie obyvateľstva a životné prostredie ako celok vymedzujú vyššie uvedené zdroje ako najväčších znečisťovateľov ovzdušia na území celého kraja. V prípade Chemesu a.s. Humenné, ktorý tiež patril medzi významných producentov emisií organických látok, boli freóny a chlоровané uhľovodíky (látky poškodzujúce ozónovú vrstvu) nahradené absorpčnými chladiacimi systémami čpavkovými.

Na celkovom znečistení ovzdušia sa podieľajú aj stredné a malé zdroje. Sú to predovšetkým emisie zo zdrojov, ktoré zabezpečujú dodávku tepla pre bytovo – komunálnu sféru, ale ich príspevky v porovnaní s veľkými priemyselnými zdrojmi sú značne menšie. Podiel týchto zdrojov na znečistení ovzdušia je závislý aj od stupňa plynofikácie obcí. K významným zdrojom znečistenia ovzdušia sa stále viac radí automobilová doprava. Keďže je obec alokovaná mimo dopravnej tepny regiónu, znečistenie vystupuje hlavne v podobe prašnosti z posypových materiálov.

Emisie základných znečisťujúcich látok zaznamenávajú od roku 1990 postupný pokles. Príčinou uvedeného trendu je pokles priemyselnej výroby a spotreby energie, prijatie novej environmentálnej legislatívy na úseku ochrany ovzdušia, nahrádzanie menej ušľachtilých palív (hnedé uhlie, vykurovací olej) zemným plynom, povinné používanie trojcestných katalytických konvertorov pre všetky nové aj importované staršie osobné motorové vozidlá, používanie bezolovnatého benzínu. Významným ekonomickým nástrojom ochrany ovzdušia sa stáva postupná liberalizácia cien palív a energie. Významne poklesla úroveň klasického znečisťovania ovzdušia (spaľovacie procesy, priemysel), naopak narastalo automobilové znečisťovanie ovzdušia a s tým súvisiace koncentrácie prízemného ozónu.

Pokles emisií oxidov dusíka nie je taký výrazný ako u oxidu siričitého a tuhých látok, nakoľko tieto nie sú do takej miery závislé na type paliva, ale závisia predovšetkým od režimu spaľovania.

Odpadové hospodárstvo

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je zákon NR SR č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2001. Jedným zo základných nástrojov stratégie hospodárenia s odpadmi je vypracovanie „Programov odpadového hospodárstva“. Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky vypracováva Ministerstvo životného prostredia a následne krajský úrad, samosprávny kraj, obec a pôvodca odpadu.

Mimoriadne nepriaznivý je súčasný stav vo využívaní a likvidácii tuhého komunálneho odpadu, s ktorým má problém aj obec. Jednou z ciest ako by mohla obec uvedený problém riešiť je separovaný zber, ktorý v súčasnosti uskutočňuje. Odvoz a likvidáciu komunálneho odpadu zabezpečuje firma AVE SK odpadové hospodárstvo s.r.o..

Tabuľka č. 1 : Zber komunálneho a separovaného odpadu z domácností (2015)

Názov odpadu	Frekvencia zberu
Komunálny odpad	13x ročne
Plasty, tetrapak a kovové obaly	26x ročne (2x – 3x mesačne)
Sklo	9x ročne
Papier	8x ročne
Pneumatiky	1x ročne
Elektroodpad	1x ročne
Nebezpečný odpad	0

Zdroj: Obec

Obyvateľstvo

Obec Hermanovce nad Topľou má 724 obyvateľov (31.12.2014) pričom prevažuje ženské obyvateľstvo. Počet obyvateľov ma kolísajúcu tendenciu.

Tabuľka č.2 : Počet obyvateľov obce Hermanovce nad topľou v rokoch 2010-2014 k 31.12.

	2010	2011	2012	2013	2014
Počet obyv.	710	706	719	715	724
Muži	352	346	351	350	353
Ženy	358	360	368	365	371

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2015

Z celkového počtu 701 obyvateľov (údaje podľa roku 2011) sa viac ako polovica hlási k evanjelickej cirkvi augsburského vyznania. K rímskokatolíckej cirkvi sa hlási 208 obyvateľov čím predstavuje druhé najzastúpenejšie náboženské vyznanie v obci. V obci sa nachádza aj cirkev bratská, gréckokatolícka cirkev, apoštolská cirkev, náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia, evanjelická cirkev metodistická, pravoslávna cirkev a reformovaná kresťanská cirkev. Svoje zastúpenie majú aj obyvatelia bez vyznania a osoby, u ktorých nebolo zistené náboženské vyznanie.

Tabuľka č. 3: Obyvateľstvo podľa náboženského vyznania a pohlavia

	Muži	Ženy	Spolu
Rímskokatolícka cirkev	103	105	208
Gréckokatolícka cirkev	9	10	19
Pravoslávna cirkev	1	0	1
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	188	198	386
Reformovaná kresťanská cirkev	1	0	1
Evanjelická cirkev metodistická	2	0	2
Apoštolská cirkev	3	4	7
Cirkev bratská	26	24	50
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	1	2	3
Bez vyznania	1	0	1
Nezistené	10	13	23
Spolu	345	356	701

Zdroj: SODB 2011

V obci je výrazne zastúpené obyvateľstvo so slovenskou národnosťou. Svoje zastúpenie v obci majú aj príslušníci ukrajinskej, rusínskej, českej nemeckej a inej národnosti. Až u 14 obyvateľov nebola zistená národnosť.

Tabuľka č. 4: Obyvateľstvo podľa národnosti a pohlavia

	Muži	Ženy	Spolu
Slovenská	332	343	675
Rusínska	2	1	3
Ukrajinská	2	2	4
Česká	0	3	3
Nemecká	1	0	1
Iná	1	0	1
Nezistená	7	7	14
Spolu	345	356	701

Zdroj: SODB 2011

Dominantnú skupinu v obci predstavujú osoby ekonomicky aktívne v počte 285 osôb. V obci sa nachádza aj veľa závislých s celkovým počtom 193 osôb a takmer s rovnakým podielom aj nepracujúcich dôchodcov. Najväčšiu skupinu zo závislých osôb predstavujú deti do 16 rokov v počte 137 osôb. Na rodičovskej dovolenke je 25 osôb. V obci sa nachádzajú aj osoby nezávislé a osoby závislé, nezistené.

Tabuľka č. 5: Obyvateľstvo podľa súčasnej ekonomickej aktivity a pohlavia

	Muži	Ženy	Spolu
Osoby ekonomicky aktívne	178	107	285
Osoby na rodičovskej dovolenke	0	25	25
Nepracujúci dôchodcovia	76	100	176
Ostatní nezávislí	0	2	2
Osoby závislé (spolu)	84	109	193
• <i>deti do 16 rokov</i>	60	77	137
• <i>študenti stredných škôl</i>	19	11	30
• <i>študenti vysokých škôl</i>	5	21	26
Ostatní závislí, nezistení	7	13	20
Úhrn obyvateľstva	345	356	701

Zdroj: SODB 2011

Od roku 1989 sa na vývoji zamestnanosti začalo výrazne prejavovať spomalenie dynamiky hospodárskeho rastu. Likvidácia pracovných miest v dôsledku transformačných a reštrukturalizačných procesov nebola kompenzovaná vytváraním nových pracovných miest v ozdravených častiach hospodárstva. Pre celú ekonomiku je charakteristická vysoká miera nezamestnanosti a nízka tvorba nových pracovných miest.

Vývoj nezamestnanosti vo všeobecnosti v Prešovskom kraji zaznamenáva mierne klesajúci trend a ale jej súčasná úroveň je spolu s Košickým krajom najvyššia spomedzi ostatných krajov na Slovensku. Mierne zlepšovanie situácie je výsledkom priamych zahraničných investícií, ktoré sú hlavných zdrojom tvorby nových pracovných miest.

Počet uchádzačov o zamestnanie sa v obci pohybuje v rozmedzí 45 až 59 osôb. Miera nezamestnanosti sa teda v obci za ostatných 5 rokov pohybovala v rozpätí od 15,79 % (2013) do 20,70 % (2012). Miera nezamestnanosti v obci kolíše.

Tabuľka č. 6: Vývoj nezamestnanosti v obci

	2010	2011	2012	2013	2014
Evidovaní UoZ - muži	19	26	31	18	27

Evidovaní UoZ - ženy	27	24	28	27	19
Spolu	46	50	59	45	46
Miera nezamestnanosti v %	16,14	17,54	20,70	15,79	16,14

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Na zabezpečovanie práva občanov na zamestnanie je zriadený Národný úrad práce (NÚP) ako verejnoprávna inštitúcia, ktorý v rozsahu svojej pôsobnosti, ako jeden z viacerých subjektov v súčinnosti s reprezentatívnymi organizáciami zamestnancov a zamestnávateľov vykonáva politiku zamestnanosti. NÚP je hlavnou inštitúciou realizujúcou politiku trhu práce, čo je systém podpory a pomoci občanom pri ich začleňovaní na pracovné miesta na trhu práce formou sprostredkovania zamestnania, poskytovania poradenstva, prispôsobovaním profesijnej štruktúry nezamestnaných a zamestnancov pomocou rekvalifikácií, podporovanie vytváranie nových pracovných miest zamestnávateľmi pomocou poskytovania príspevkov v rámci aktívnej politiky trhu práce a poskytovaním podpory v nezamestnanosti. Pri poskytovaní verejných služieb zamestnanosti obec spolupracuje s NÚP vo Vranove nad Topľou, pri vytváraní dočasných pracovných miest, ktoré sú nevyhnutným predpokladom zachovania pracovných návykov dlhodobo nezamestnaných. Obec spolupracuje rovnako aj pri realizácii aktívnej politiky trhu práce (APTP), v rámci ktorej sa pomocou nástrojov APTP predovšetkým podporuje vytváranie nových pracovných miest zamestnávateľmi, ako aj obcou samotnou. Obec v oblasti aktívnej politiky zamestnanosti dočasne zamestnáva nezamestnaných občanov v rámci malých obecných služieb. V prevažnej miere výkon týchto pracovných činností zahŕňa údržbu verejných priestranstiev.

Dopravná infraštruktúra

a) Cestná doprava

Nadradená cestná sieť Hermanovce n/T sú vzdialené asi 6 km od mesta Hanušovce n/T a 21 km od Vranova n/T. Na cestu I/18 Prešov – Vranov sa pripájajú v Bystrom n/T cestou III/018214. Cesta III/018214 je kategórie C 7,5/60; šírka vozovky je 6 m, vozovka má asfaltový kryt v dobrom technickom stave. Hromadná doprava Cestná osobná hromadná doprava pre obyvateľov obce je zaistená autobusmi SAD, ktoré premávajú po ceste III/018214 a po miestnej komunikácii s konečnou pred predajňou Jednota. V obci sú 4 zastávky, každá má čakací prístrešok nízkej architektonickej hodnoty.

Miestne komunikácie

Sieť miestnych obslužných komunikácií je jednoduchá, je prispôsobená líniovej štruktúre zástavby. Medzi ľavobrežnou a pravobrežnou časťou obce sú vybudované 4 mosty. Vozovky majú poväčšine asfaltový kryt šírky 2,75 – 4,5 m; sú odvodnené do postranných priekop, ktoré ústia do miestneho potoka.

Parkovacie plochy, garáže, priestranstvá

V obci sa nachádza 3 väčšie spevnené plochy slúžiace na parkovanie - pred OcÚ, pred predajňou Jednota s hostincom, pri ev. kostole; plocha na odstavenie niekoľkých osobných áut je aj pod Kukořelliho chatou. Ich nedostatkom je, že parkovacie stánie nemajú vyznačené, sú zbytočne vyasfaltované aj tam, kde to nebolo potrebné a kde mohla byť verejná zeleň.

b) Železničná doprava

Riešeným územím železnica neprechádza. Žel. zastávka trate Prešov - Kapušany - Vranov n/T v Bystrom n/T je od stredu obce vzdialená iba 3 km, navyše je sprístupnená autobusovou dopravou.

c) Cyklistická doprava

Komunikácie výlučne pre cyklistov v riešenom území nie sú. Pomerne hustá sieť spevnených lesných účelových ciest však vytvára ideálne podmienky pre cykloturistiku. Cyklotrasy navrhujeme vyznačiť a doplniť o zariadenia malej architektúry (smerovníky, inf. tabule, kryté sedenia).

d) Pešie komunikácie

Chodníky v obci nie sú vybudované. Pešie lávky cez potok sú osadené hlavne na miestach prístupu k objektom občianskej vybavenosti. Južná časť katastra má pomerne hustú sieť značkových turistických chodníkov, súčasťou tejto siete je aj Hermanovský turistický okruh.

Technická infraštruktúra

Prehľad dostupnosti jednotlivých segmentov základnej technickej infraštruktúry prezentuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka č. 7: Vybavenie technickou infraštruktúrou v obci

vodovod	áno	elektrina, verejné osvetlenie	áno
kanalizácia	áno	mobilný operátor	áno
ČOV	áno	internet	áno
plyn	áno		

Zdroj: Obecný úrad

Zásobovanie vodou

Obec má vybudovaný verejný skupinový vodovod Hermanovce - Bystré z r. 1959, na ktorý je pripojený hospodársky dvor poľnohospodárskeho družstva. Vodné zdroje sú vybudované juhozápadne nad obcou v lokalite Pod Oblíkom. Ide o 11 prameňov, ktoré sú zachytené zárezmi výdatnosti $Q = 4,0$ l/s a náhradný vodný zdroj – povrchový odber z potoka s odberom 6,0 l/s. Vodné zdroje majú vybudované ochranné pásma I. stupňa a vyznačené v teréne ochranné pásma II. stupňa. Voda z prameňov je zvedená do hlavnej zbernej pramennej záchytky, z ktorej je voda privedená do vodojemu Hermanovce o obsahu 50 m³.

Odkanalizovanie

Obec má vybudovanú verejnú kanalizáciu. Táto je napojená na stokovú kanalizačnú sieť v obci Bystré nad Topľou, ktorá je zaústená do mechanicko – biologickej čistiarne odpadových vôd (MB ČOV). Obec je plynofikovaná od r. 1995 pri prevádzkovom tlaku 0,3 MPa - STL plynovody a 2,1 kPa - NTL plynovody, materiál potrubia oceľ. Odberatelia plynu sú zásobovaní plynom z miestnej STL siete

buď priamo cez STL prípojky plynu (VO), alebo cez stredotlaké prípojky a regulátory tlaku STL/NTL poprípade z NTL plynovodov priamo.

Elektrická energia

Obec Hermanovce n/T je zásobovaná el. energiou z 5 trafostaníc napojených VN prípojkami z 22 kV vedenia Vranov n/T – Hanušovce n/T.

Sekundárne rozvody NN

Sekundárne rozvody NN sú vzdušné, zmontované z lán AlFe o prierezoch 70/11. Vzdušné vedenie je namontované na betónových stĺpoch, prípojky k rodinným domom sú vzdušné z vodičov AlFe 4x16, resp. zo závesných káblov AYKYZ 4Bx16 mm². Celá sieť je v dobrom technickom stave.

Verejné osvetlenie (VO)

VO je realizované vodičmi AlFe 1x16 mm², ktoré sú namontované na konzolách sekundárneho vedenia NN. Svietidlá sú ramienkové výbojkové, umiestnené na betónových stĺpoch NN vedenia, ovládané časovými spínačmi z rozvádzačov RVO.

Telefónny rozvod

Obec Hermanovce n/T z hľadiska telefónneho rozvodu patrí do primárnej oblasti Humenné. Hlavný telefónny rozvod obce je realizovaný podzemným káblom, ktorý je na určitých miestach v obci vyvedený k účastníckym rozvádzačom UR upevneným na drevených stĺpoch s betónovými pätkami. Od týchto UR sú vyvedené závesné telefónne káble k jednotlivým účastníkom.

Miestny rozhlas (MR)

Rozvod MR je vyhotovený vzdušným vedením, upevneným na oceľových stĺpoch. Na nich sú umiestnené aj reproduktory tak, aby bola zaručená dobrá počuteľnosť vysielania. Rozhlasová ústredňa sa nachádza na obecnom úrade. MR v nových lokalitách IBV navrhujeme riešiť rovnako – samostatným vedením.

Zdravotnícka a sociálna infraštruktúra a služby

Zdravotníctvo

V obci nie je zdrav. stredisko, obyvatelia Hermanoviec dochádzajú za základným zdravotným ošetrením hlavne do Bystrého n/T. Takáto situácia sa predpokladá aj v návrhovom období.

Maloobchod

Na území obce sú 4 predajne s potravinami, z toho 2 na pozemkoch rod. domov. Rozmiestnené sú tak, že zohľadňujú požadovanú dostupnosť do 400 m; celková veľkosť ich predajných plôch je cca 200 m² a kapacitne postačuje.

Verejné stravovanie

Zo zariadení tohto druhu sú k dispozícii hostinec v spoločnom objekte s predajňou Jednota v centre obce, a tiež reštauračné zariadenie v Kukorelliho chate. Ich kapacita pre obec postačuje.

Ubytovanie

Ubytovacie kapacity v rámci riešeného územia sú v Kukorelliho chate Nárast počtu lôžok prichádza do úvahy až po rozšírení rekr. aktivít zameraných na celoročné využitie zariadenia.

Nevýrobné služby

V obci absentujú zariadenia tohto druhu. Všetky nevýrobné služby je najvhodnejšie budovať na súkromnej báze, pričom môžu existovať v integrácii s rod. bývaním. Špecifickým zariadením nevyr. služieb je dom smútku - ten sa nachádza na cintoríne na západnom okraji obce.

Tabuľka č. 8: Základné parametre zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry (2015)

Praktický lekár pre dospelých	nie	Pošta	nie
Praktický lekár pre deti a dorast	nie	Predajňa zmiešaného tovaru	áno
Stomatologická ambulancia	nie	Bankomat	nie
Lekárneň	nie	Čerpacia stanica	nie
Záchranná zdravotná služba	nie	Stanica Hasičského a záchr. zboru	nie
Stanica opatrovateľskej služby	nie	Dobrovoľný hasičský zbor	áno

Zdroj: vlastné spracovanie

Školstvo, kultúra a šport

Školstvo

Na základe zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky s účinnosťou od 1. 7. 2002 prešli materské školy, základné školy a základné umelecké školy do zriaďovateľskej pôsobnosti obcí a miest. V obci Hermanovce nad Topľou sa nachádza materská a základná škola.

Jednotriedna materská škola, umiestnená v účelovom zariadení spolu so školskou jedálňou a základnou školou. Priestory materskej školy sú umiestnené na prízemí a tvorí ich vstupná hala (šatňa detí), kuchyňa, účelové priestory pre kuchárku a vedúcu školskej jedálne, sklad kuchyne, sociálne zariadenie pre deti, sociálne zariadenie pre zamestnancov, spálňa, riaditeľňa, herňa a jedáleň. Priestory MŠ sú dostatočne veľké a slnečné a vybavené potrebným zariadením. Súčasťou MŠ je aj zastrešená terasa, priestranný dvor s preliezačkami a pieskoviskom. Poskytujeme celodennú aj pol-dennú starostlivosť o deti, výchovno- vzdelávací proces zameriavame na prosociálnu a environmentálnu výchovu a súčasťou našej ponuky je aj hravá výučba angličtiny realizovaná formou popoludňajšieho krúžku vedeného kvalifikovanou lektorkou.

Základná škola v Hermanovciach nad Topľou je neplnoorganizovaná – v súčasnosti dvojtriednou základnou školou poskytujúcou výchovu a vzdelávanie pre žiakov 1. stupňa základných škôl podľa ISCED1 (v súčasnosti má 37 žiakov) a s jedným oddelením ŠKD (15 detí).

Nová budova školy bola slávnostne otvorená 4. apríla 1972. Škola má dva vchody – východy (pre MŠ a ZŠ). Dvojpodlažná budova v súčasnosti poskytuje na prízemí deťom materskej školy predprimárne vzdelávanie podľa ISCED0. Na prízemí sa okrem iného nachádza sociálne zariadenie určené pre zamestnancov školy a zariadenie školského stravovania pri MŠ v Hermanovciach nad Topľou, ktoré poskytuje svoje služby aj pre žiakov základnej školy a v školskej jedálni vydáva v čase od 12.30 do 13.00 hod. obed približne 15 stravníkom. Na prízemí sa nachádza aj riaditeľňa ZŠ.

Na I. poschodí sa nachádzajú sociálne zariadenia žiakov, príprava pre schodište do podkrovia školy, odborná učebňa výpočtovej techniky, kabinet pomôcok a didaktickej techniky, I. trieda (najčastejšie spájanými ročníkmi sú 1. a 3. ročník) a II. trieda (najčastejšie spájanými ročníkmi sú 2. a 4. ročník). I. trieda poskytuje zároveň aj priestory pre ŠKD a je aj takto náležite prispôsobená (nábytok, knižnica, audiovizuálna technika a pod.).

Školský vzdelávací program je zameraný na posilnenie základných predmetov, ktoré sa vyučujú na I. stupni a to matematiky a slovenského jazyka. Ako prvý cudzí jazyk v 3. a 4. ročníku sa na škole vyučuje anglický jazyk. Na škole sa vyučuje náboženská výchova troch cirkví (rímskokatolíckej, ECAV – evanjelickej cirkvi augsburského vyznania a Cirkvi bratskej). Etická výchova sa pre nezáujem nevyučovala.

V areáli školy sa nachádza multifunkčné ihrisko s rozmermi 40 m x 20 m, ktoré je využívané žiakmi počas hodín telesnej výchovy, deťmi počas práce v záujmových útvaroch a v poobedňajších hodinách deťmi ŠKD.

Okrem športovo zameraných záujmových útvarov sa na našej škole deti v poobedňajších hodinách venujú deti činnosti zameranej na rozvoj komunikácie v anglickom jazyku, zručnosti práce s výpočtovou technikou a hre na hudobných nástrojoch (flauta a gitara).

Žiaci školy sa pravidelne zúčastňujú rôznych súťaží a to z rôznych oblastí – Pytagoriáda, Internetová vedomostná olympiáda – Škola hrou, Hliadka mladého zdravotníka – SČK Vranov nad Topľou, Hokejbalový turnaj, Stolnotenisový turnaj – CVČ Vranov nad Topľou, Florbalový a Futbalový turnaj pri ZŠ Bystré a Hermanovce nad Topľou, Strelecká súťaž – Hermanovce nad Topľou a Hanušovce nad Topľou, Beh mjr. Kukorelliho - Hanušovce nad Topľou, Kinderiáda – atletická súťaž Košice alebo Prešov.

Žiaci pripravujú a navštevujú rôzne programy - mesiac úcty k starším, Vianočná akadémia, Karneval, Deň rodiny, Živá kniha, jazda na koni pri príležitosti MDD. So školou navštevujeme kultúrne podujatia – divadielko Gašparko, divadlo Babadlo, DJZ, kino Vranov nad Topľou, Noc múzeí, Koncert ZUŠ v Hanušovciach nad Topľou, Koncert Integrácia.

Škola sa zapojila do projektu SKCH – Zmena klímy sa ma netýka? Naozaj?, projektu Štátnych lesov - vysadenia stromov, projektu Vyčistíme si Slovensko – zber odpadkov.

Kultúra

V našom kultúrnom dome sa počas celého roka organizujú kultúrne besiedky. Vystupujú v nich pravidelne žiaci materskej a základnej školy. Pravidelnými sa stali vystúpenia pri príležitosti Dňa matiek a dňa rodiny, Dňa detí, Dňa obce Hermanovce nad Topľou, Dňa úcty k starším, Vianočná besiedka a pod.

Pre žiakov materskej a základnej školy sa pravidelne organizuje karneval, pre dospelých ples.

Pri Cirkvi bratskej a evanjelickej augsburského vyznania pôsobia spevokoly. V rímskokatolíckej cirkvi pri slávnostných príležitostiach spieva tiež spevokol.

Počas roka Obecný úrad na základe záujmu občanov organizuje autobusové výlety do Poľska a Maďarska.

Šport

Športový areál sa nachádza na severnom okraji obce. Pre výkonnostný šport je tu vybudované futbalové ihrisko, pre neorganizovaný šport tenisový kurt; v zime je k dispozícii plocha na klzisko. Za nevyhovujúce možno označiť zázemie futbalového ihriska – šatne hráčov i miestnosť pre rozhodcu sú v provizórnom prístrešku. V areáli ZŠ je 1 viacúčelové ihrisko s umelým povrchom.

Administratívno-správne služby

Na kvalitu života obyvateľov obce vplýva aj dostupnosť administratívno-správnych služieb subjektov verejnej správy. Možno konštatovať, že čím viac služieb je v obci dostupných, tým väčší je komfort obyvateľstva. Dostupnosť (blízkosť; nízka náročnosť na dochádzku za danými službami, či už

z hľadiska vzdialenosti alebo času) administratívno-správnych služieb patrí medzi dôležité faktory ovplyvňujúce migračný pohyb obyvateľstva v obci.

Jestvujúci objekt obecného úradu (OcÚ), v ktorom je okrem OcÚ aj kultúrne stredisko a požiarna zbrojnica, je dostatočne veľký a vhodne situovaný do centra obce. Ďalšie zariadenia verejnej správy – pošta, matrika a úradovňa polície - sa nachádzajú v strediskových obciach Bystré resp. Hanušovce n/T.. Takýto model sa javí ako racionálny aj pre návrhové obdobie.

Tabuľka č. 9: Spádovosť obce k vybraným poskytovateľom administratívno-správnych služieb

Sídlo matričného úradu	Bystré
Sídlo pracoviska daňového úradu	Vranov nad Topľou
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Hanušovce nad Topľou
Sídlo Okresného súdu	Vranov nad Topľou
Sídlo Okresného úradu	Vranov nad Topľou
Sídlo Územnej vojenskej správy	Prešov
Sídlo Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Vranov nad Topľou

Zdroj: vlastné spracovanie

Cestovný ruch

Máloktorá obec sa môže pochváliť faktom, že v chotári obce sa nachádzajú tri štátne prírodné rezervácie.

- Turisticky atraktívna prírodná rezervácia Hermanovské skaly (od roku 1964, resp. 1980), ktoré sú najväčším komplexom v Slánskych vrchoch a ich súčasťou sú Sokolie skaly, Havranie skaly (80 a 70 m vysoké) a Údolie obrov, spolu o rozlohe 33,07 ha.
- Cez národnú prírodnú rezerváciu (NPR) Šimonku (od roku 1950, spresnené 1986) najstaršiu v okrese Vranov nad Topľou (rozloha 24,43 ha), prechádza hranica medzi chotárom Hermanoviec n/T a obce Zlatá Baňa. Je to najvyšší vrchol Slánskych vrchov – 1092 m.n.m.
- V tesnej blízkosti sa nachádza aj NPR (od roku 1964) Oblík (90 ha).

Neďaleko obce, pri chate mjr. Kukorelliho je vybudovaná tzv. oddychová zóna. V katastri obce je vytvorená hustá sieť značených trás k tradičným cieľom turistických vychádzok.

Slanské vrchy sú najrozsiahlejším vulkanickým pohorím na východnom Slovensku. Dosahujú nadmorskú výšku cez tisíc metrov (najvyšším vrcholom je Šimonka - 1092 m n. m.). Sú pre nich typické nielen hlboké listnaté lesy, ale aj skalné komplexy, ktoré vystupujú vo forme izolovaných skupín skál na vicarých miestach pohoria. Najrozsiahlejším skalným komplexom Slánskych vrchov sú práve Hermanovské skaly na východnom úpätí pohoria, pri obci Hermanovce nad Topľou. Z nich je pekný výhľad na celé údolie.

Hermanovské skaly tvoria dva andezitové komplexy - Sokolie skaly a Havranie skaly s výškou stien až 80 metrov. Najmä takmer úplne kolmá južná stena Sokolích skál budí rešpekt. Spadajú do údolia Starého potoka a celý tento krajinársky príťažlivý komplex dostal ľudový názov Údolie obrov. Pomenovanie dostalo podľa obrovskej stopy, vyhlúbenej v skalnom masíve, pripomínajúcej ľudskú nohu.

Príťažlivé skalné útvary vo vulkanitoch vznikali po dlhé geologické obdobia zvetrávaním, eróziou a inými fyzikálnymi procesmi menej odolných hornín. Odolnejšie časti ostali relatívne celistvé a vystúpili na povrch vo forme dnešných skalných útvarov, vytvárajúcich rôzne zaujímavé tvary, ostré hrebene.

Územie bolo vyhlásené za prírodnú rezerváciu na ochranu rozsiahleho skalného komplexu s reliktnými rastlinnými spoločenstvami, s vhodnými podmienkami pre hniezdenie dravých vtákov, ktoré

sú zväčša prísne chránené (napr. krkavec čierny) a výskytom zriedkavých druhov živočíchov (napr. jašterice múrovej, ktorá tu má bohatý výskyt). Na exponovaných skalných stenách rastú viaceré druhy vzácnych rastlín. Predmetom ochrany je 150 m dlhá a 80 m vysoká skalná stena bizarného tvaru so svojráznou vegetáciou.

Hermanovské skaly sú od roku 1980 na výmere 33,07 hektára prírodnou rezerváciou, ktorá okrem nespornej krajinárskej hodnoty chráni aj vzácne druhy flóry a fauny.

Prístup je po značenom chodníku z Hermanoviec nad Topľou. Východiskom je obec Hermanovce nad Topľou, kde začína modrá turistická značka, ktorá najskôr po pevnej a potom po lesnej ceste za hodinku dovedie záujemcov až na severné upätie Hermanovských skál. Odtiaľ sa dá pohodlne vystúpiť na vrcholovú plošinu skál s pekným výhľadom. Pri pohybe v skalných komplexoch je nutné dbať na zvýšenú opatrnosť.

Šimonka (1 092 m n. m.) je najvyšší vrch Slanských vrchov s nadmorskou výškou 1 092 m n. m. Z vrcholu je krásny panoramatický výhľad na sever, východ a západ. Z vrcholu vidno aj Vysoké Tatry a Kráľovu hoľu.

Národná prírodná rezervácia Šimonka bola vyhlásená v roku 1950 a je najstaršou v okrese Vranov nad Topľou. NPR ochraňuje zvyšky bukového pralesa na juhovýchodnom svahu vrcholu Šimonka.

Vo vrcholovej časti rastie klimatický formovaný listnatý prales s viacerými zaujímavými prvkami. Je predmetom ochrany v Národnej prírodnej rezervácii Šimonka, ktorá zahŕňa vrcholové partie hory na ploche vyše 24 hektárov. Chránené sú najmä pralesovité porasty bučín, jedľových bučín a na balvanovitých sutinových svahoch i bučiny s javorom horským a jaseňom štíhlým. Veľkou vzácnosťou je oplietavá liana – zákonom chránený plamienok alpínsky, ktorý v rezervácii rastie na niekoľkých miestach. Na andezitovom vrchole Šimonky sa nachádza malá nezalesnená plocha s vystupujúcou skalkou, odkiaľ je vynikajúci výhľad.

Naozaj veľmi výraznou dominantou okolia obce Hermanovce nad Topľou je kopec Oblík. Je to z hlavného hrebeňa Slanských vrchov dopredu vysunutý homoľovitý kopec pravidelného tvaru. Meria 925 metrov a je jedným z najlepších príkladov izolovaných sopečných útvarov na východnom Slovensku. Jeho stavebnou horninou je andezit.

Oblík je zaujímavý z viacerých hľadísk. Je príkladom zachovaného zriedkavého geologického javu a geomorfologického útvaru - sopečného vrcholu. Na jeho svahoch sú vzácne biocenózy, mimoriadne rozmanité pre exponovanú polohu a výskyt všetkých expozícií na pomerne malej plošnej rozlohe. Oblík ponúka pestrú mozaiku lesných spoločenstiev, vyskytuje a strieda sa tu až osem skupín lesných typov. Prevažuje buk, porasty sú miestami pralesovitého charakteru, nerovnoveké, striedajú sa tenké a stredné kmeňoviny s ojedinelými, vyše storočnými bukmi. Dokonca vek niektorých sa odhaduje na 170 - 250 rokov. Oblík je na rozlohe 90 hektárov národnou prírodnou rezerváciou, územie má štatút chráneného už od roku 1964. Do chráneného územia je zahrnutá celá vrcholová časť kopca, od vrstevnice 600 - 700 metrov.

Oblík má aj zaujímavú históriu. Archeologické nálezy svedčia, že svahy Oblíka boli osídlené už v dobe železnej. Oblík je spomínaný aj v historických listinách z roku 1282 a 1285 v súvislosti s vymedzovaním chotára. Počas druhej svetovej vojny v tejto oblasti operovali početné partizánske jednotky, konkrétne oddiel Čapajev od februára 1944. Jeho činnosť na území v bezprostrednom okolí obce mala výrazný podiel na udalostiach, ktoré sa udiali v obci na konci 2. svetovej vojny.

Turistami ale aj domácimi obyvateľmi je veľmi obľúbená neďaleká oddychová zóna pri Chate majora Kukorelliho, ktorá ponúka aj možnosť ubytovania. Neďaleko chaty ohnisko a železnato-uhličitý mineralizovaný prameň Ščevica. Druhá svetovú vojnu a silný partizánsky odboj v našich horách pripomína pamätník SNP z r. 1974, ktorý sa nachádza v Údolí obrov pri Chate majora Kukorelliho.

Pekná príroda v okolí obce ponúka miesto na relax pre turistov aj ostatných návštevníkov. V Slanských vrchoch je možnosť cykloturistiky a pešej turistiky (modrá, červená, žltá i zelená značka). V zime je tu vhodný terén na bežeckú turistiku. Vybudovaný je tu aj tzv. Hermanovský turistický okruh.

Finančná analýza

Finančné hospodárenie obce sa realizuje prostredníctvom rozpočtu obce, zostavovaného podľa dikcie § 9 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení na obdobie jedného kalendárneho roka. Pravidlá rozpočtového hospodárenia obce upravuje zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V § 5 uvedeného zákona sú príjmy obce definované nasledovne:

- a) výnosy miestnych daní a poplatkov podľa osobitného predpisu
- b) nedaňové príjmy z vlastníctva a z prevodu vlastníctva majetku obce a z činnosti obce a jej rozpočtových organizácií podľa tohto alebo osobitného zákona,
- c) úroky a iné príjmy z finančných prostriedkov obce,
- d) sankcie za porušenie finančnej disciplíny uložené obcou,
- e) dary a výnosy dobrovoľných zbierok v prospech obce,
- f) podiely na daniach v správe štátu podľa osobitného predpisu,
- g) dotácie zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok a dotácie zo štátnych fondov,
- h) ďalšie dotácie zo štátneho rozpočtu v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok,
- i) účelové dotácie z rozpočtu VÚC alebo z rozpočtu inej obce na realizáciu zmlúv podľa osobitných predpisov,
- j) prostriedky z EÚ a iné prostriedky zo zahraničia poskytnuté na tento účel,
- k) iné príjmy ustanovené osobitnými predpismi.

Obec môže na plnenie svojich úloh použiť aj prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov, prostriedky získané z rozdielu medzi výnosmi a nákladmi z podnikateľskej činnosti po zdanení, návratné zdroje financovania a združené prostriedky.

V súlade s § 9 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy zostavuje viacročný rozpočet. Tento viacročný rozpočet predstavuje ekonomický nástroj finančnej politiky obce, v ktorom sú v rámci jej pôsobnosti vyjadrené zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov vrátane programov obce najmenej na tri rozpočtové roky. Súčasťou programového rozpočtu budú teda aj zámery vyjadrené v tomto Programe rozvoja obce.

Prehľad majetku a zdrojov

Tabuľka č. 10: Bilancia aktív a pasív k 31.12.2014 (eur)

AKTÍVA		PASÍVA	
Neobežný majetok spolu	765 269,34	Vlastné imanie	399 959,52
Dlhodobý nehmotný majetok	0,00	Výsledok hospodárenia	399 959,52
Dlhodobý hmotný majetok	643 329,28	- minulé roky	0,00
Dlhodobý finančný majetok	121 940,06	- účtovné obdobie	0,00
Obežný majetok spolu	55 957,36	Závazky	25 344,49
Zásoby	1 852,90	Rezervy	378,00
Zúčtovanie medzi subjektmi VS	0,00	Zúčtovanie medzi subjektmi VS	6 360,70

Pohľadávky	932,70
Finančné účty	53 171,76
Časové rozlíšenie	1 579,61

Zdroj: Záverečný účet obce za rok 2014

Závazky	18 605,79
Bankové úvery a ostatné	0,00
Časové rozlíšenie	397 502,30

Analýza príjmov a výdavkov

Tabuľka č. 11: Štruktúra príjmov obce v roku 2014

	Skutočnosť k 31.12.2014	Percento plnenia (%)
Bežné príjmy celkom	287 229,56	
Daňové príjmy	180 337,97	105,79%
- podielov dane	162 802,45	106,23%
- dane z nehnuteľností	17 535,52	101,86%
- iné miestne dane a poplatky	5 181,60	
Nedaňové príjmy	12 931,03	182,74%
Granty a transfery	2 000,00	
Kapitálové príjmy celkom	2 000,00	
Príjmové finančné operácie	7 063,54	
Príjmy spolu	296 293,10	106,77%

Zdroj: Záverečný účet obce 2014, upravené

Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu

Dotazníkový prieskum bol realizovaný prostredníctvom miestnej akčnej skupiny Slanské vrchy – Topľa a z neho plynúce podnety sú zapracované v rámci tohto dokumentu.

Ex-post hodnotenie PHSR 2006 – 2013

V priloženom formulári sú uvedené investície realizované obcou v priebehu platnosti PHSR za roky 2006 -2013. Uvedené sú v nej investície nad 10 000 Eur. Plánované a doteraz nezrealizované investičné zámery obce boli prenesené do PRO Hermanovce nad Topľou na roky 2015-2022.

Formulár(A4): Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR

č.	Názov investície - projektu (obec, okres)	Číslo a názov aktivity	Klasifikácia investície (stavby) - triedy	Rok začatia	Cena podľa vykonávacieho projektu		Objem finančných prostriedkov v príslušnom roku spolu			Finančné prostriedky podľa zdrojov								
				Rok dokončenia	Celkom	Z toho stavebná časť	Rok	Objem fin. prostriedkov	Z toho verejné investície	Štátny rozpočet	Rozpočet samosprávneho kraja	Rozpočet obce	Štátne účelové fondy	Úvery so zárukou štátu	Rozpočet EÚ	Kód OP	Súkr. zdroje	Iné zdroje
0	1	2	3	4	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	Výstavba kanalizácie	A.1 vybudovanie kanalizačného systému	2223 Miestne kanalizácie	2008	1 792 500	1 792 500	2008	950 000	950 000									950 000
				2009			2009	842 500	842 500									842 500
2	Rekonštrukcia miestnych komunikácií	A.3 zlepšenie kvality miestnych komunikácií a chodníkov	2111 - Cestné komunikácie	2010	354 000	354 000	2010	354 000	354 000	10%		5%			85%			
3	Výstavba multifunkčného ihriska	C.4 Zriadenie služieb pre cestovný ruch	2411 Športové ihriská	2010	65 000	65 000	2010	65 000	65 000	40 000		25 000						

Zdroj: MDVRR 2015, obecny úrad

Ex-ante hodnotenie stavu projektovej pripravenosti investícií

Obec má spracovanú realizačnú projektovú dokumentáciu na tri investičné akcie. Jedná sa o Zníženie energetickej náročnosti budovy MŠ a ZŠ – rozpočet 170.000,-€, Zníženie energetickej náročnosti budovy kultúrneho domu a obecného úradu – rozpočet 250.000,-€ a Výstavba bytového domu - rozpočet 1.500 000,-€. Na dva projektové zámery je vydané stavebné povolenie.

Analýza vonkajšieho prostredia

Vonkajšie prostredie v kontexte tohto Programu rozvoja obce predstavuje pre obec tie oblasti, ktoré síce ovplyvňujú jej rozvoj (v rôznej miere, či už významne alebo len okrajovo), avšak obec ich zároveň nedokáže svojou činnosťou nijako ovplyvniť.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001) vyhodnotila jednotlivé sídelné centrá Slovenska ako terciárne centrá, t.j. centrá na základe ich terciárnej obslužnosti (úrovne vybavenosti vybranou vyššou občianskou vybavenosťou). Takýmto spôsobom bolo na národnej úrovni vytvorených päť skupín obcí (okrem Bratislavy a Košíc, ktoré stoja samostatne a nepatria do žiadnej skupiny), ktoré naznačujú úroveň obsluhy ako pre vlastné mesto, tak pre jeho zázemie (prvé tri skupiny sa pritom členia na dve podskupiny). Najbližšie centrá pre Hermanovce nad Topľou predstavujú mestá Hanušovce nad Topľou (5. skupina centier osídlenia), Vranov nad Topľou (2b. skupina centier osídlenia), Giraltovce (5. skupina centier osídlenia) a Prešov (1a. skupina centier osídlenia).

Okrem centier osídlenia KURS 2001 na Slovensku stanovila jadrové ťažiská osídlenia, ktoré sú navzájom pospájané rozvojovými osami I. stupňa. Ostatné sídelné centrá sú pospájané osami II. a III. stupňa. Tieto rozvojové a urbanizačné osi sú súčasťou vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry. Podporujú sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky, ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych potrieb.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 stanovuje tri stupne rozvojových osí, ktoré vychádzajú z nasledovných kritérií:

1. rozvojová os prvého stupňa – prepája centrá osídlenia prvej skupiny a ťažiská osídlenia prvej úrovne v štáte a porovnateľné centrá mimo hraníc krajiny, zahŕňajúc najmenej jednu cestnú komunikáciu a jednu železnicu rýchlostného typu,
2. rozvojová os druhého stupňa – prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne s centrami osídlenia prvej skupiny a ťažiskami prvej úrovne, resp. prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne medzi sebou, zahŕňajúc najmenej jednu cestnú komunikáciu a jednu železnicu nadregionálneho významu alebo jednu rýchlostnú cestu,
3. rozvojová os tretieho stupňa – prepája stredné centrá a ťažiská osídlenia tretej úrovne navzájom, ako aj ostatné vyhodnocované centrá osídlenia s ostatnými centrami osídlenia druhej skupiny

Z pohľadu rozvoja územia najdôležitejšia, teda rozvojová os I. stupňa, prepája Bratislavu a Košice (o.i.) severoslovenským koridorom, čiže najbližšie k Hermanovciam nad Topľou v okolí Prešova. Z Prešova do Vranova nad Topľou smeruje rozvojová os II. stupňa.

Veľmi dôležitým aspektom v analýze vonkajšieho prostredia je aj stratégia štrukturálnej politiky Európskej únie a jej priemet do slovenských pomerov. Počas programovacieho obdobia EÚ 2000-2006 (čo pre Slovensko znamenalo roky 2004-2006) používala Európska únia stratégiu regionálnej politiky

založenú na rovnomernom prístupe samospráv k štrukturálnym fondom (tzv. „pokropením regiónov investíciami“, kde každá samospráva mala rovnaký prístup k týmto fondom).

Od programovacieho obdobia 2007 - 2013 sa však už stratégia regionálnej politiky EÚ zmenila, keďže táto sa už nezamerala na znižovanie regionálnych disparít formou podpory zaostalých regiónov, ale na základe skúseností z regionálneho rozvoja zo západoeurópskych krajín, rozhodla sa posilňovať predovšetkým vytýčené póly rastu, ktoré sú najviac konkurencieschopné a majú najväčší potenciál rozvoja (týmto opatrením sa taktiež sledovalo posilnenie vonkajšej konkurencieschopnosti EÚ ako celku voči ostatným aktérom vo svetovom hospodárstve). Jednotlivými krajinami vytýčené póly rastu mali byť nositeľmi rozvoja v jednotlivých regiónoch a postupom času by sa rozvoj z týchto pólov rastu mal šíriť do ich bezprostredného okolia (teda do zaostalejších oblastí v ich okolí). Na Slovensku tak boli od programovacieho obdobia 2007-2013 na základe Koncepcie územného rozvoja Slovenska stanovené inovačné a kohézne póly rastu (niektoré mestá a obce v ich bezprostrednom zázemí), pričom najväčšia časť podpory zo štrukturálnych fondov smeruje práve do nich.

Výrazným vonkajším rozvojovým impulzom pre oblasť Horného Zemplína by mohla byť zvýšená podpora zo strany vlády formou investičných stimulov pre tie priame zahraničné investície, ktoré sa realizujú čo najbližšie k tomuto regiónu (keď už nie priamo v ňom). Skúsenosti však ukazujú, že od roku 2002, kedy sa začalo s poskytovaním investičnej pomoci, jednotlivé slovenské vlády touto formou podporovali smerovanie priamych zahraničných investícií primárne do najrozvinutejších regiónov Slovenska (najmä do trojuholníka Bratislava - Trnava - Nitra, do Košíc a oblasti stredného Považia po Žilinu). Do oblasti zemplínskeho regiónu a do Vranova nad Topľou (okresu patriaceho z hľadiska výšky miery nezamestnanosti medzi najproblémovejšie okresy Slovenska) smerovala len úplne minimálna časť investičnej pomoci vlády. Z prostredia investičnej pomoci teda len ťažko očakávať priaznivé rozvojové impulzy pre región v blízkej budúcnosti.

Rozvoj Prešovského kraja podľa národnej stratégie bude výrazne závislý od budovania technickej infraštruktúry. Výrazné zaostávanie je spôsobené najmä súčasnou slabou rozvinutosťou celého Východoslovenského kraja. Slabá rozvinutosť technickej infraštruktúry znemožňuje využívanie na rozvoj priemyslu, služieb a cestovného ruchu. Významným zdrojom nerovnováh bude aj v budúcnosti demografická skladba a populačný vývoj obyvateľstva.

Prešovský kraj je hospodársky najslabším regiónom na Slovensku. Relatívne silnými centrami boli okresy Poprad a Prešov. Zároveň sever a východ Prešovského kraja patria výkonnostne k najslabším regiónom SR. Ekonomickú situáciu robí problematickým aj demografický vývoj, kde je očakávaný vyšší rast počtu obyvateľov. Túto situáciu zrejme nebude tento kraj schopný riešiť z vnútorných zdrojov a bude odkázaný na vonkajšiu pomoc.

Podiel Prešovského kraja na Slovenskom HDP stále výrazne klesá. Počas rokov 1998 - 2006 poklesol z 9 % na 8,1 %, pričom tu bolo zamestnaných až 11,7 % zamestnancov na Slovensku. Multiplikátor HDP na zamestnanosti 0,72 najslabší a zároveň hlboko zaostáva za predposledným regiónom.

Štrukturálne fondy v programovom období 2015-2022

Jednou z možných ciest získavania finančných prostriedkov pre realizáciu investičných akcií (okrem ďalších možných zdrojov, uvedených v časti „Indiktívny finančný plán“) sú Európske štrukturálne a investičné fondy. Napriek tomu, že tieto európske štrukturálne a investičné fondy sú z aspektu regionálneho rozvoja definované ako „doplňkové“ zdroje financovania, v súčasnom modeli regionálnej politiky a nastavenia financovania samospráv sú práve tieto prostriedky z EŠIF hlavným zdrojom financií, bez ktorého by len ťažko boli samosprávy schopné financovať svoje rozvojové investičné projekty. V programovom období EÚ 201-2020 bude Slovensko čerpať európske štrukturálne

a investičné fondy v rámci Cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti a v rámci Cieľa Európska územná spolupráca. V rámci Cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti sa budú čerpať financie prostredníctvom nasledujúcich operačných programov:

- Integrovaný regionálny operačný program (OP IROP)
- OP Ľudské zdroje (OP ĽZ)
- OP Integrovaná infraštruktúra (OP II)
- OP Výskum a inovácie (OP VaI)
- OP Kvalita životného prostredia (OP KŽP)
- OP Efektívna verejná správa (OP EVS)
- Technická pomoc,
- Program rozvoja vidieka,
- Rybné hospodárstvo.

V rámci Cieľa Európska územná spolupráca bude Slovensko čerpať financie prostredníctvom nasledujúcich operačných programov:

Programy cezhraničnej spolupráce

- SK - CZ 2014-2020
- SK - AT 2014-2020
- PL - SK 2014-2020
- SK - HU 2014-2020
- ENI HU - SK - RO - UA 2014-2020

Programy nadnárodnej spolupráce

- Stredná Európa
- ETC Dunaj

Programy medziregionálnej spolupráce

- INTERREG
- ESPON
- INTERACT
- URBACT

Pre obec Hermanovce nad Topľou sú najvýznamnejším a najpravdepodobnejším zdrojom financovania rozvojových projektov v rámci EŠIF prostriedky z Programu cezhraničnej spolupráce PL - SK 2014-2020 a z Programu rozvoja vidieka 2014-2020.

Program rozvoja vidieka 2014-2020 bude financovať rozvojové projekty obcí v rámci Opatrenia č. 7 - Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach. Oprávnenými žiadateľmi o podporu budú v rámci tohto Opatrenia najmä obce do 1 000 obyvateľov vrátane, pričom celková finančná alokácia na realizáciu Opatrenia č. 7 je 119 500 000,00 eur.

V rámci spomínaného Opatrenia č. 7 Programu rozvoja vidieka budú mať obce do 1 000 obyvateľov možnosť uchádzať sa o finančné prostriedky cez štyri podopatrenia:

Podopatrienie 7.2. - Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie

Popis operácie:

- výstavba, rekonštrukcia, modernizácia, dostavba kanalizácie, vodovodu alebo čistiarne odpadových vôd;

- výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií, lávok, mostov, chodníkov a záchytných parkovísk, autobusových zastávok, výstavba, rekonštrukcia a údržba odvodňovacích kanálov, prehlbovanie existujúcich obecných studní. V prípade investícií do miestnych komunikácií, tie budú umožnené len v malom rozsahu a za predpokladu, že prispievajú k oživeniu znevýhodnenej vidieckej oblasti, kde môže zlepšiť prepojenie medzi vidieckymi oblasťami a širšou dopravnou sieťou, príp. budú prispievať k miestnemu ekonomickému rozvoju (napr. k rozvoju vidieckeho cestovného ruchu a pod.);
- zlepšenie vzhľadu obcí - úprava a tvorba verejných priestranstiev, námestí, parkov a pod.

Podopatrenie 7.3 - Podpora na širokopásmovú infraštruktúru vrátane jej budovania, zlepšovania a rozširovania, pasívnu širokopásmovú infraštruktúru a poskytovanie širokopásmového prístupu a elektronickej verejnej správy

Popis operácie:

- vytvorenie prístupu k širokopásmovému internetu prostredníctvom budovania prístupových sietí s rýchlosťou min. 30 Mbit/s, vrátane zriadenia verejne prístupného miesta;
- oprávnené budú projekty zavádzania tzv. "poslednej míle". Riešenie prístupových sietí bude nadväzovať na ukončenie prvej fázy výstavby regionálnych sietí, financovanej z OP II, resp. tam, kde už sú regionálne siete dostupné a je preukázané zlyhanie trhu;
- oprávnené sú činnosti, ktoré sa týkajú investícií do infraštruktúry širokopásmového internetu, napr.: * vytvorenie a zabezpečenie prístupu k širokopásmovej infraštruktúre vrátane zariadení na prenos a zber signálu (backhaul) a pozemných zariadení (napr. pevné, pozemné, bezdrôtové alebo satelitné technológie alebo kombinácie týchto technológií);
* budovanie pasívnej širokopásmovej infraštruktúry (napr. inžinierske siete, ako je kladenie káblových rozvodov a zapájanie iných sieťových prvkov, ako sú napr. neaktivované optické vlákna atď.) v súčinnosti s ostatnými infraštruktúrami (energetické, dopravné, vodné, kanalizačné siete atď.).

Podopatrenie 7.4 - Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry

Popis operácie:

- investície súvisiace s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času vrátane príslušnej infraštruktúry -napr. výstavba/rekonštrukcia/modernizácia športovísk a detských ihrísk, amfiteátrův, investície do rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre komunitnú / spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov;
- zriadenie nových, pristavba, prestavba, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich domov smútku vrátane ich okolia;
- investície súvisiace so zvyšovaním kvality života obyvateľov - investície spojené s odstraňovaním malých tzv. divokých skládok odpadov resp. opusteného odpadu;
- investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch (montáž kamerových systémov a iných bezpečnostných prvkov);
- investície súvisiace s vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania - rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre podnikateľskú činnosť, výstavba/rekonštrukcia tržníc pre podporu predaja miestnych produktov a pod.;
- investície do využívania obnoviteľných zdrojov energie vrátane investícií spojených s úsporou energie - len ako súčasť investícií do miestnych služieb.

Podopatrenie 7.5 - Podpora investícií pre verejné využívanie rekreačnej infraštruktúry, informačnej a drobnej infraštruktúry cestovného ruchu

Popis operácie:

- investície, ktoré súvisia s vytvorením, udržiavaním, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých objektov, bodov a miest vrátane príslušnej infraštruktúry - miestne kultúrne, historické, prírodné a iné objekty a zaujímavosti, zriadenie múzejných a galerijných zariadení a pod.;
- investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a informačných tabúl v turistických lokalitách na verejné využitie, budovanie drobných obslužných zariadení pre turistov, informačné body, smerové tabule, KIOSKY a pod.;
- budovanie, rekonštrukcia náučných chodníkov, cykloturistických chodníkov, ich napojenie na náučné chodníky, budovanie doplnkovej infraštruktúry (odpočinkové miesta, prístrešky, stojany na bicykle a pod.), výstavba vyhladkových veží, budovanie, údržba a obnova cykloturistického značenia na existujúcich cykloturistických trasách a pod.

STEEP analýza

Pri stretávaní sa s rôznymi problémami a výzvami je potrebné si uvedomiť, že ich riešenie môže byť v budúcnosti ovplyvnené rôznymi vonkajšími faktormi, ktoré obec nedokáže ovplyvniť. Úlohou STEEP analýzy (analýzy externého prostredia) je napomáhať tvorcom rozhodnutí predvídať budúci možný vývoj a na tieto zmeny sa pripraviť.

Formulár 6 (A8): STEEP analýza

Sociálne	Technologické	Ekonomické	Ekologické	Politické
Starnutie obyvateľstva, migrácia mladých ľudí do miest	Úroveň technológie poskytovateľa	Nové trhy a nové príležitosti (napr. cestovný ruch)	Vplyv rôznych subjektov na ŽP	Politika vlády v sociálnej, hospodárskej a environmentálnej oblasti
Zmeny postojov a správania – aktívny tretí sektor	Dostupná technológia a využívaná technológia	Klesajúce trhy v niektorých poskytovaných službách	Možnosti obnovy a tvorby ŽP	Štrukturálna politika Európskej únie
Zmeny správania obyvateľov	Technológia využívaná obyvateľmi, podnikateľmi	Dostupnosť finančných zdrojov	Politika ŽP	Legislatívne zmeny
Móda	Kontakt s obyvateľmi pomocou technológie	Daňová politika	Podpora tvorby a ochrany ŽP	Zmeny vlády ako výsledok volieb

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Zhodnotenie súčasného stavu územia

SWOT analýza

Zhodnotenie súčasného stavu územia je spracované formou SWOT analýzy. Tá bola vypracovaná na základe auditu rozvojových zdrojov obce a výsledkov dotazníkového prieskumu, vykonaného medzi obyvateľmi obce.

Formulár 7 (A5) - SWOT analýza a príklad dôležitých otázok

Silné stránky a) hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj - existencia vhodných plôch pre budovanie a rozšírenie priemyselných / poľnohospodárskych zón, - dostatok pracovnej sily, ktoré sú k dispozícii pre priemyselne zamerané podniky, - dobré klimatické podmienky na pestovanie teplomilných rastlín, - výhodná geografická poloha obce v blízkosti okresného mesta Vranov nad Topľou, - rýchla dostupnosť krajského mesta Prešov, - prítomnosť železničnej dopravy v obci Bystré, - vysoký podiel obyvateľstva v produktívnom veku, - atraktívne prostredie na úpätí Slanských vrchov umožňuje rozvoj cestovného ruchu, - dobrá dostupnosť sídla v blízkosti cesty 1. triedy, - keďže obec nie je tranzitnou obcou, pre rozvoj pasívneho a aktívneho cestovného ruchu sú tu ideálne podmienky, - vhodné plochy pre rozvoj infraštruktúry cestovného ruchu, - rozvinutá živočíšna a rastlinná výroba, - prítomnosť malých živnostníkov zameraných na poskytovanie služieb - ubytovacie zariadenie cestovného ruchu, - stravovacie zariadenie pre potreby cestovného ruchu,		Slabé stránky - nevyriešené vlastnícke vzťahy k pozemkom a stavbám, ktoré sa môžu stať prekážkou pri rozvoji podnikateľských aktivít, - nízky rozpočet obce nedovoľuje v dostatočnej miere podporovať podnikateľské aktivity obyvateľstva, - chýba informačný systém na komunikáciu samospráva – podnikatelia – občania - nedostatok investičného kapitálu z vlastných zdrojov, - vysoká finančná zaťaženosť a administratívne bariéry obmedzujúce rozvoj podnikania, - nedostatočné využitie existujúcich výrobných kapacít, - nedostatočná miera tvorby finančných zdrojov u fyzických osôb, ktorá zabraňuje rozvoju podnikateľských aktivít, - nedostatočná podpora poľnohospodárskych podnikov, - nedostatočná miera tvorby finančných zdrojov na nákup a inštaláciu moderných efektívnych výrobných technológií, - zlý technický stav hospodárskeho dvora poľnohospodárskeho družstva, - nízky počet podnikateľských subjektov, - žiadny podnikateľský subjekt so sídlom spoločnosti v katastri obce, - málo priestorov na podnikateľské účely, - zatiaľ nedostatočne rozvinutá technická infraštruktúra pre rozvoj cestovného ruchu,	
b) technická infraštruktúra - vybudovaná sieť na rozvod elektrickej energie, - dobré zásobovanie obyvateľov obce pitnou vodou,		- potrebná rekonštrukcia miestneho vodovodu, - zlý technický stav miestnych komunikácií, ktoré sú vplyvom poveternost-	

- vlastný zdroj pitnej vody - vodojem pokrýva potreby obce a hospodárskych subjektov, - NN sieť po komplexnej rekonštrukcii - počet a kapacita trafostaníc v súčasných podmienkach umožňuje dostatočne pokryť potreby obyvateľov a ekonomických subjektov, - dostatočný počet bytových prípojk na pevnú linku T - com, - existencia nového domu smútku, - dobré prepojenie obecnej komunikácie na hlavnú cestnú sieť, - dostupná železničná sieť v susednej obci Bystré, - existencia verejného osvetlenia po rekonštrukcii, - pokrytie signálom mobilných operátorov, - z funkčného hľadiska vyhovujúci systém regionálnej autobusovej a železničnej dopravy, - kompletná plynofikácia obce, - existencia verejného rozhlasu, - pokrytie splaškovou a dažďovou kanalizáciou, - dostupnosť informačnej siete Internet mimo vyučovacích hodín v budove základnej školy,	ných podmienok v značnom štádiu zvetrania, - analógová ústredňa neumožní potrebný rozvoj dátovej komunikácie, - zlý technický stav miestneho verejného rozhlasu, - nevyhovujúci stav korýt miestnych tokov - hlavný vodný tok pretekajúci cez obec neregulovaným korytom, - negatívny stav nehnuteľného majetku obce – obecny úrad, materská škola, základná škola - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - absencia chodníkov popri väčšine komunikácií vo vlastníctve obce - popri hlavnej dopravnej a urbanizačnej osi, - nedostatok regionálneho digitálneho obsahu a nedostupnosť vysokokvalitných informačných služieb verejnými alebo súkromnými operátormi, - nízka penetrácia užívateľov internetu (v dôsledku vysokých cien), - absencia vysokorýchlostného internetu,
c) životné prostredie - kompletná plynofikácia obce, - na vykurovanie sa zo 60% využíva hlavne zemný plyn naftový a 20 % elektrická energia, - prítomnosť pohoria a CHVU Slánske vrchy, - fungujúci systém odvozu a likvidácie TKO firmou AVE a OZÓN Hanušovce, - kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, - prírodné bohatstvo s lesmi, pasienkami, - existencia separovaného zberu v obci, - veľké plochy lesov vhodných na rekreáciu, - vysoká hustota vzácných prírodných úkazov,	- narastanie individuálnej automobilovej a motocyklovej dopravy, - nedobudovaná dažďová kanalizácia, - v širšom okolí prítomné výrobné prevádzky spôsobujúce nadmernú produkciu polietavých častíc prachu, - neregulované koryto vodného toku prechádzajúceho cez obec predstavuje nebezpečenstvo v čase privalových dažďov a v čase intenzívneho topenia sa snehu, - prítomnosť medzinárodnej cesty s nadmernou produkciou exhalátov a v zimných mesiacoch aj prachu z posypových materiálov, - negatívny stav priestranstiev v rámci intravilánu obce vo vlastníctve súkromných subjektov - zlý stav lesných porastov, - nízka miera vynútiteľnosti práva v oblasti ŽP, - nedostatočná informovanosť obyva-

		teľstva o stave ŽP, - nedostatok technických kapacít zberu, dopravy, triedenia, zhodnocovania a likvidácie odpadov, - Bukocel a.s. Hencovce a Chemes a.s. Humenné predstavujú najväčších znečisťovateľov v okolí, - sídlo ekologicky záťažových prevádzok alokovaných v Košickom kraji – U.S. Steel, a.s. Košice, ako aj niekoľko cementárenských podnikov, - kyslé dažde znehodnocujúce lesný porast v okolí, - nadmerné využívanie umelých hnojív spôsobujúce acidifikáciu pôdy, - existencia čiernych skládok, - absencia oddychovej zóny pre obyvateľov,	
d) sociálna oblasť a zdravotníctvo - opatrovateľská služba zabezpečená obcou v súčasnosti cestou dobrovoľníckej služby, - rozvinutá sieť sociálnych zariadení a služieb v priľahlých sídlach, - dobrá dostupnosť zdravotníckeho zariadenia v susednej obci Bystre		- nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj sociálnych služieb, - absencia klubu mladých, - nedostatok priestorov na zriadenie domova sociálnych služieb, - absencia oddychovej zóny pre seniorov a ostatné vekové kategórie, - absencia domova dôchodcov, - absencia domova sociálnych služieb, - absencia klubu dôchodcov, - absencia ordinácie praktického lekára, - ekonomická situácia obyvateľstva zabraňuje častokrát potrebnú návštevu ordinácie praktického a následne špecializovaného lekára, - zdravotný stav obyvateľstva,	
e) školstvo a šport - dobré výchovno-vzdelávacie výsledky materskej školy, - zatiaľ dostatok priestorov na výkon vzdelávacej činnosti - kapacita 50 detí, - využívanie priestorov škôl a školských zariadení pre verejnosť, - existencia futbalového ihriska, - existencia poľovníckych revírov, - výstavba nového multifunkčného ihriska v areáli základnej a materskej školy,		- deficit v materiálno – technickom vybavení školy, - potreba zateplenia budovy materskej školy, - v dôsledku nízkej populácie v obci absentuje základná škola, - potreba výmeny strešnej krytiny, - potreba výmeny okien na budove materskej školy, - potrebná rekonštrukcia sociálnych zariadení, - nedostatok športových ihrísk v okolí školy, - pomalé zavádzanie informačných technológií do školy,	

		- nedostatok moderných učebných pomôcok, - neatraktivnosť učiteľského povolania a neadekvátne finančné ohodnotenie, - deficit finančných prostriedkov znamená sústavné obmedzovanie nákupu nástrojov a zariadení v školstve, - nesystémová reforma vzdelávacej sústavy, - absencia športovo-rekreačnej zóny obce, - nedostatočná starostlivosť o starších občanov,	
f) kultúra - dlhoročná história obce, tradície, - prítomnosť kultúrnych pamiatok (kostol), - rozvoj a uchovávanie kultúrnych tradícií a folklóru, - dobré kultúrne povedomie obyvateľov, - existencia kultúrneho domu v blízkosti obecného úradu s kapacitou 200 osôb, - pravidelné kultúrne akcie - Deň matiek, MDD, Úcta k starším, detský karneval,		- nedostatok finančných prostriedkov pre činnosť zariadení a pre ich rozvoj, - absencia kultúrnych spolkov, - chýbajúce tradičné, každoročne organizované kultúrne podujatia, - nerozvinutá kultúrna turistika, - absencia združenia, záujmového krúžku v oblasti kultúry, - negatívny stav kultúrneho domu – potrebná výmena strešnej krytiny, zateplenie budovy, - potrebná rekonštrukcia sociálnych zariadení v priestoroch kultúrneho domu, - slabá propagácia a reklama kultúrnych aktivít obce, - nedostatočné materiálne vybavenie na kultúrne a vzdelávacie podujatia, - chátrajúci stav kultúrnych pamiatok, - neexistencia zariadenie propagujúceho tradičné remeslá z okolia obce,	
g) cestovný ruch a public relation - bohaté kultúrne dedičstvo, - prírodné krásy v okolí obce, - CHVU Slanské vrchy, - veľký počet povrchových prírodných útvarov, - strategická východisková poloha na poznávacie výlety do širšieho okolia obce, - početné množstvo turistických chodníkov, - existencia poľovníckeho revíru,		- málo rozvinutý cestovný ruch, - chýba rekreačné zázemie obce, - nedostatočná propagácia goodwillu a CR obce, - nedostatočné služby v oblasti cestovného ruchu, - slabá kooperácia s cestovnými kancelárkami, - slabá propagácia tradičných umení a remesiel v obci, - nedostatok športovísk potenciálne využiteľných návštevníkmi obce.	

Príležitosti a) hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj - dostatok ľudských zdrojov s dostatočnými skúsenosťami v oblasti poľnohospodárstva, - existencia vhodných podmienok na rozvoj poľnohospodárstva, - maximálna podpora podnikateľov a vytváranie vhodných podnikateľských podmienok, - rozvoj technickej infraštruktúry, - rozvoj informačných technológií – lepší prístup k informáciám, - zlepšenie prístupu malých a stredných podnikateľov k financiám, - možnosť vstupu zahraničných investorov do existujúcej infraštruktúry, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - rozvoj environmentálne vhodných technológií, - zahraničné investície, - podpora rozvojových investícií, - vybudovanie diaľnice Bratislava - Košice severnou trasou, - vytvorenie nových pracovných miest najmä v malom a strednom podnikaní a službách, - spájanie pravidelných, tradičných kultúrnych aktivít s podnikateľskými aktivitami, resp. organizovanie kultúrnych aktivít pre podnikateľské účely (poznávacia a kultúrna turistika), - zlepšenie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva môže byť hybnou silou rozvoja podnikateľských aktivít,	
b) technická infraštruktúra - vybudovanie miestneho bezdrôtového rozhlasu, - rekonštrukcia mostov a lávok, - rekonštrukcia miestnych komunikácií, - vybudovanie chodníkov popri miestnych komunikáciách, - rekonštrukcia verejného osvetlenia a jeho rozšírenie na neosvetlené časti obce, - zriadenie vysokorýchlostného Internetu DSL, prípadne WI – FI, ktorý by bol významným pozitívnym prvkom pri hľadaní	Hrozby - pomalá výstavba, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry, - administratívne opatrenia obmedzujúce plnohodnotný rozvoj cestovného ruchu, - veľká administratívna náročnosť pre získanie financií zo štátnych dotácií a z fondov EÚ, - nedostatok investičného kapitálu, - neochota obyvateľov uskutočňovať podnikateľské aktivity, - neochota obyvateľov investovať do ďalšieho vzdelávania, - malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu, - zhoršujúci sa stav obecných stavieb a komunikácií, - absencia chodníkov popri miestnych cestných komunikáciách, - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk,

si zamestnania a rozvoji podnikateľských aktivít, - rekonštrukcia miestneho vodovodu a eliminácia jeho stratovosti, - zavedenie elektrických, plynových, vodovodných a kanalizačných prípojek do novej IBV, - výstavba cestnej komunikácie s potrebnými parkovacími plochami, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - využitie významnej geografickej polohy územia z hľadiska prechádzajúcich dopravných koridorov, - zvýšenie počítačovej gramotnosti, - zníženie cien využívania Internetu, - rozvoj ďalších telekomunikačných služieb v konkurenčnom prostredí, - existujúca infraštruktúra pre rozvoj priemyselných zón v obci, - vybudovanie severnej diaľničnej siete Bratislava - Prešov - Košice,	
c) životné prostredie - úprava verejných plôch, - výstavba oddychovej zóny, - výstavba bioskládky, - zabezpečiť separovaný zber v celej obci, - maximálne rozšírenie separovaného zberu o viaceré komodity, - úprava pozemkov vo vlastníctve súkromných vlastníkov, - rekonštrukcia miestnych komunikácií, - regulácia koryta potoka, - dobudovanie miestnej dažďovej kanalizácie, - možnosti materiálového, resp. energetického využitia odpadov pri rešpektovaní duálnych vlastností odpadov, - dôsledné plnenie kvalitatívnych stanovených cieľov v oblasti odpadového hospodárstva, - regulácia koryta miestneho potoka, - výstavba chodníkov popri miestnych komunikáciách, - odstránenie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd ohrozujúcich zdroje pitnej vody, - zvýšiť právne vedomie obyvateľstva vo sfére životného prostredia, - výstavba oddychovej zóny v širšom centre obce,	- zhoršujúci sa stav životného prostredia v dôsledku nadmernej hospodárskej činnosti v ostatných častiach kraja, - zhoršujúci sa stav životného prostredia v dôsledku nadmerného využívania fosílnych palív domácnosťami. - ohrozená kvalita pitných a povrchových vôd, - zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva, - znečistenie ovzdušia veľkými zdrojmi znečistenia, - dopady na zdravotný stav obyvateľov, - zníženie biodiverzity, - pretrvávajúce vykurovanie hlavne tuhými palivami, - nárast množstva vyvázaných odpadov, - nízka disciplína pri nakladaní s odpadmi, - neriešenie problému existencie „čiernych“ skládok,

- výstavba športovo – rekreačného areálu v obci, - rozvoj ekologického poľnohospodárstva a ekologizácia priemyselnej výroby, - obnoviteľné zdroje energie – geotermálna energia, energia biomasy, veterná energia, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EU, - dodržiavanie noriem EÚ v oblasti produkcie znečisťujúcich látok v priemysle,			
d) sociálna oblasť a zdravotníctvo - možnosť použitia 2% daní daňových subjektov na prioritné potreby zdravotníctva, - zlepšenie sociálneho povedomia rómskeho etnika, - zabezpečenie detskej lekárky aspoň 1 x týždenne do obce, - rozšírenie opatrovateľskej služby, - zlepšenie štandardu zdravotníckych zariadení v dostupných zariadeniach, - zakladanie mimovládnych neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EU,		- rast počtu obyvateľov v seniorskej kategórii, - zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva, - zhoršovanie zdravotného stavu stredného veku, - rast počtu srdcovo-cievnych chorôb, - rast nádorových ochorení tráviaceho traktu, - vysoký výskyt alergických ochorení, - pokles výdavkov na preventívnu zdravotnú starostlivosť,	
e) školstvo a šport - ďalšie zavádzanie výpočtovej techniky do školy - zvýšenie počítačovej gramotnosti žiakov a učiteľov, - koordinácia výchovy a vzdelávania so všetkými odbornými inštitúciami, - výstavba oddychovej a športovej zóny v obci, - zefektívnenie spolupráce s okresným mestom na regionálnej úrovni, - úprava turistických chodníkov, - výstavba cyklistických chodníkov, - rekonštrukcia futbalového ihriska, - podpora záujmových krúžkov zo strany obce, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ,		- vplyv nežiaducich javov na deti a mládež (závislosti, konzumné kultúry...), - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu existujúcich športových objektov, - nedostatočné materiálne zabezpečenie a podpora talentovanej mládeže v jednotlivých druhoch športov, - nárast sociálnej ohrozenosti mládeže, - nedostatok finančných prostriedkov na výstavbu nových športovo-rekreačných objektov,	

f) kultúra - rekonštrukcia kultúrneho domu, - výstavba infraštruktúry pre uskutočňovanie kultúrnych slávností - pódium s príslušenstvom, - usporadúvanie Dňa obce, - rozvinúť kultúrne povedomie a tradície pri rómskej mládeži, - spracovanie ročného programu kultúrnych podujatí, - usporadúvanie výročných kultúrnych podujatí pri príležitosti prvej zmienky o obci, - každoročné folklórne slávnosti, - lepšia koordinovanosť a propagácia kultúrnych aktivít obce, - výstavba izby folklóru a zvyklostí obce, - výstavba remeselného dvora, - rozvoj sponzorovania kultúry, - obnova zanikajúcich tradícií, - vydanie multimediálnych propagačných materiálov o obci, jej kultúrnom dedičstve a tradícii, - zefektívnenie spolupráce s okolitými obcami na regionálnej úrovni, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ,	- nezáujem obyvateľov o rozvoj svojho kultúrneho povedomia, - slabá podpora kultúry zo strany štátu a VÚC, - posun priorít mládeže ku konzumnej kultúre, - nedostatok finančných prostriedkov na šírenie miestnej kultúry za hranice katastrálneho územia na obce, - neuskutočnená rekonštrukcia kultúrneho domu.
g) cestovný ruch a public relation - možnosť rozvíjať agroturistiku, - organizovanie každoročného výstupu na vrch Šimonka, - výstavba cykloturistických trás, - výstavba oddychovej zóny v obci, - možnosť rozvoja oddychovej turistiky v okolí - možnosti rozvoja cykloturistických, jazdeckých a náučných chodníkov, - vytypovanie lokality na rozvoj rekreačných aktivít, - výstavba rekreačného zariadenia v majetku obce, - výstavba rekreačného príslušenstva pri rekreačnom zariadení, - spracovať multimediálne propagačné materiály obce v rôznych jazykových mutáciách, - zefektívnenie spolupráce s okolitými obcami na regionálnej úrovni, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ - rozvíjať rodinnú rekreáciu,	- prítomnosť CHVU výrazne obmedzí rozvoj aktivít cestovného ruchu v obci, - nízka tvorba disponibilných zdrojov ekonomických subjektov zamedzí rozvoju podnikateľských aktivít, - náročné získavanie úverových zdrojov, - neochota ľudí investovať a započat podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu, - zaostávanie obce v rozvoji CR sa nakoniec odrazí v úrovni kvality života jeho obyvateľov, - predstih „konkurenčných obcí“ v oblasti poznávacej turistiky, športovej a pobytovej turistiky,

- vypracovať projekt obnovy nevyužívaných objektov pre CR,	
--	--

--	--

Zdroj: upravené podľa Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Kľúčové faktory a disparity územia

Vyhodnotením silných stránok a príležitostí zo SWOT analýzy boli identifikované hlavné faktory rozvoja obce. Podobne, na základe vyhodnotenia slabých stránok a ohrození boli identifikované hlavné disparity obce.

Hlavné faktory rozvoja

- zvýšenie atraktivity územia mikroregiónu
- nárast počtu nových pracovných príležitostí a zvýšenie príjmov obyvateľstva
- skvalitnenie životného prostredia
- zachovanie kultúrno-historického dedičstva
- zvýšenie dostupnosti sociálnych a zdravotných služieb
- vytvorenie podmienok pre poskytovanie kvalitnejších verejných služieb
- rozvoj ľudských zdrojov a spoločenského života
- podpora rozvoja poľnohospodárstva a agrotistiky
- zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľstva

Hlavné disparity rozvoja

- emigrácia obyvateľstva - z obce emigruje predovšetkým mladé obyvateľstvo, a to z dôvodu absencie ponuky pracovných miest, slabej ponuky služieb a možností sebarealizácie
- nízky potenciál pre prilákanie investícií do priemyselnej výroby - z dôvodu nevýhodnej periférnej polohy vo vzťahu k ekonomickým centráram a nadradenej dopravnej infraštruktúre má obec veľmi nízky lokalizačný potenciál pre prilákanie investícií do priemyselnej výroby
- slabá ponuka pracovných príležitostí - stredne veľká obec, nedokáže vygenerovať dostatočný počet pracovných príležitostí pre svoje obyvateľstvo
- nezamestnanosť obyvateľstva - obyvateľstvo, ktoré si nevie nájsť prácu a neemigruje, upadá kvôli absencii dostatočného príjmu na živobytie do sociálnych problémov
- nízka úroveň miezd - úroveň miezd v regióne spolu s časovou a finančnou náročnosťou dochádzky do zamestnania pôsobí ako demotivačný faktor a generuje podmienky pre emigráciu obyvateľstva
- nedostatok sociálnych a zdravotných služieb
- nedostatočná kvalita ľudských zdrojov a spoločenského života

STRATEGICKÁ ČASŤ

Rozvoj rôznych regiónov, od lokálnej po makroregionálnu úroveň, je nutné chápať, realizovať, uvažovať a posudzovať v čo možno najširších súvislostiach a väzbách, nie izolovane. Z tohto dôvodu je preto pre stanovenie rozvojovej stratégie obce nevyhnutné rešpektovať aj prognostické varianty rozvoja územných celkov vyššej úrovne, či už z hľadiska strednodobého alebo dlhodobého horizontu. Východiská pre prognózy budúceho vývoja sú prezentované v rôznych strategických dokumentoch národnej úrovne. Stratégia Európa 2020 predstavuje víziu európskeho sociálneho trhového hospodárstva v

21. storočí, definuje ciele, ktoré sa majú do roku 2020 naplniť a pre tieto ciele stanovuje aj ukazovatele na ich hodnotenie. Základom tejto stratégie sú tri vzájomne sa dopĺňajúce priority:

1. **Inteligentný rast** – vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inovácii,
2. **Udržateľný rast** – podpora ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívne využíva zdroje,
3. **Inkluzívny rast** – podpora hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí sociálnu a územnú súdržnosť.

Stratégiu Európa 2020 aplikujú všetky členské štáty Európskej únie, teda aj Slovensko. Navyše, na podporu jej aplikácie a v záujme zlepšenia hospodárskej výkonnosti jednotlivých členských štátov vydáva Európska komisia pre tieto štáty rôzne odporúčania. Slovensko dostalo odporúčania na zlepšenie stavu v oblasti verejných financií, daní, trhu práce, vzdelávania a odbornej prípravy, sieťových odvetví, podnikateľského prostredia a efektívnosti verejnej správy. Stratégia Európa 2020 sa premieňa aj do opatrení regionálnej politiky, podporujúcich rozvoj jednotlivých regiónov Slovenska.

Strategická časť Programu rozvoja obce Hermanovce nad Topľou na roky 2015 – 2022 nadväzuje na analytickú časť, ktorá predstavuje komplexnú analýzu územia. Táto časť PRO obsahuje stratégiu rozvoja obce s ohľadom na jej vnútorné špecifiká a danosti. Jej súčasťou je strategická vízia, formulácia a návrh stratégie rozvoja, ako aj formulácia cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti.

Strategická vízia a strategický cieľ obce

Vízia je želanou predstavou obyvateľov o budúcnosti, o tom, ako by mala obec vyzeráť. Je teda nástrojom na motiváciu, opisom ideálneho stavu, ktorý by sme chceli v budúcnosti dosiahnuť. Stanovuje rámec pre definovanie strategických cieľov a priorít na strednodobý časový horizont. Analýzou súčasného stavu obce, na základe analýzy hlavných faktorov rozvoja a na základe funkcií, ktoré plní samospráva obce bola sformulovaná nasledovná **strategická vízia** obce Hermanovce nad Topľou:

Obec Hermanovce nad Topľou je miestom s atraktívnym prostredím pre život. Všestranným rozvojom a využívaním svojho vnútorného potenciálu zabezpečuje zvyšovanie kvality života všetkých svojich obyvateľov, ktorým poskytuje kvalitné služby.

Na dosiahnutie uvedenej strategickej vízie bude potrebné naplniť strategický cieľ rozvoja obce Hermanovce nad Topľou na roky 2015 – 2022. **Strategickým cieľom** rozvoja obce je

„vytvoriť podmienky na zvyšovanie kvality života jej obyvateľov aktívnym prístupom k podpore hospodárskej a sociálnej oblasti pri súčasnom zveľaďovaní životného prostredia obce“.

Formulácia strategického cieľa vychádza z predpokladu, že budú vytvorené podmienky pre stabilizáciu, rozvoj a adaptáciu ekonomicky aktívnych a výkonných subjektov. Zvyšovanie výkonnosti hospodárstva na udržateľnej úrovni v dlhodobom horizonte a rast jeho konkurencieschopnosti je považované za prioritu. Zároveň však musia byť vytvorené také podmienky, aby sa nezvyšovali výdavky verejných prostriedkov, ale aby nastala ich konsolidácia za účelom podpory nových rozvojových projektov.

Navrhovaná stratégia vychádza zo strategických prístupov v rámci regionálneho rozvoja, ktoré sú postavené na:

- aktivizácii nedostatočne využívaného potenciálu a podpore hospodárskeho rozvoja obce a okolia,

- rozšírení a zvýšení podielu aktivít na úrovni partnerstva,
- aktivizácii nástrojov riadenia verejných výdavkov za účelom ich zníženia.

Súbežne je však potrebné venovať pozornosť aj rozvíjaniu ľudských zdrojov. Hlavným zámerom stratégie v tejto oblasti je zapojenie viacerých subjektov a postup riešenia danej problematiky v rámci partnerstva. V oblasti vybavenia územia dopravnou infraštruktúrou sa stratégia orientuje hlavne na vybudovanie prepojenia regiónu tak, aby bola zabezpečená napojenosť na dopravné koridory v dostatočnom čase a kvalite. Okrem zlepšenia dopravnej obslužnosti sa pozornosť venuje aj rozvoju informačnej spoločnosti. Stratégia v oblasti životného prostredia je zameraná na zlepšenie situácie zavádzaním nových ekologických metód výroby energie, novým prístupom občanov k ochrane životného prostredia. Stratégia je založená na eliminácii kľúčových disparít, ktoré sú bariérou rozvoja a na využití pozitívnych výhod, ktoré poskytujú príležitosti pre dlhodobý rast. To je možné uskutočniť len na úrovni partnerstva spolupracou verejného a súkromného sektoru a integrovaným prístupom k riešeniu ekonomických, sociálnych a environmentálnych aspektov.

Na dosiahnutie strategického cieľa budú podporovať globálne ciele podľa jednotlivých kľúčových odvetví. Uvedené ciele plne korešpondujú s hlavnými cieľmi definovanými v PHSR Prešovského samosprávneho kraja a podporujú jeho naplnenie.

Stratégia rozvoja

Cieľom strategickej časti programu je navrhnuť priority a opatrenia, ktoré budú viesť k naplneniu stanovenej vízie. Ide o návrh takých priorít a opatrení, ktorých riešenie je buď priamo v kompetencii obce alebo tiež takých, ktoré síce nie sú priamo v jej kompetencii, avšak obec ich dokáže svojou činnosťou a svojimi schopnosťami ovplyvniť žiaducim smerom.

Definovanie stratégie rozvoja obce vychádza najmä z detailného poznania jej vnútorného prostredia a z poznania potrieb obyvateľstva, pričom priamo nadväzuje na výsledky analýz. Stratégia vychádza zo základného predpokladu, že príslušné orgány verejnej správy od národnej po regionálnu úroveň budú zabezpečovať koordinovaný prístup v záujme dosiahnutia realizácie plánovaných zmien a že bude existovať dobrá informovanosť kľúčových aktérov regionálneho rozvoja.

Stratégia rozvoja obce je spracovaná v súlade s aktualizovanou Národnou stratégiou regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, ktorá definuje hlavné faktory rozvoja slovenských regiónov, analyzuje regionálne disparity a prognózuje hospodársky vývoj v týchto regiónoch. Táto stratégia, spracovaná v súlade so stratégiou Európa 2020, definuje 5 prioritných oblastí (PO) na dosiahnutie cieľa – vytvoriť konkurencieschopnú, pracovné miesta vytvárajúcu a na poznatkoch založenú ekonomiku:

- PO 1 – Ľudské zdroje – zvýšenie kvality ľudského kapitálu,
- PO 2 – Ekonomická výkonnosť a konkurencieschopnosť hospodárstva,
- PO 3 – Štrukturálne zmeny,
- PO 4 – Poznatkovo orientovaná ekonomika,
- PO 5 – Ochrana a tvorba životného prostredia.

Týchto 5 prioritných oblastí Národnej stratégie regionálneho rozvoja je premietnutých do navrhovaných priorít v stratégii rozvoja obce, pričom sú prispôbené podmienkam obecnej samosprávy tak, že PO 2 až PO 4 z Národnej stratégie regionálneho rozvoja sú v PRO zjednotené do Prioritnej oblasti Hospodárska politika, PO 1 predstavuje v PRO Prioritnú oblasť Sociálna politika a PO 5 predstavuje oblasť Environmentálna politika.

Pre naplnenie definovanej vízie si teda obec Hermanovce nad Topľou stanovila tri hlavné rozvojové oblasti a v rámci nich nasledovné priority:

Hospodárska oblasť – táto prioritná oblasť pozostáva z dvoch priorít: hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj (podpora malého stredného podnikania zo strany obce a podpora tradičných odvetví priemyslu) a technická infraštruktúra (rozvoj dopravnej infraštruktúry a rozvoj občianskej infraštruktúry).

Sociálna oblasť – prioritná oblasť pozostávajúca zo štyroch rozvojových priorít: sociálna oblasť a zdravotníctvo (doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu a zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb), školstvo a šport (budovanie a rozvoj školskej infraštruktúry, trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu), kultúra (zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni, organizačné zabezpečenie a propagácia v oblasti kultúry) a cestovný ruch a public relations (účinná propagácia obce, rekreačno - relaxačné zázemie obce a podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu).

Environmentálna oblasť – tretia prioritná oblasť pozostáva z jednej rozvojovej priority: životné prostredie (nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom, informovanosť a poradenstvo ochrana a racionálne využívanie vôd a ochrana ovzdušia).

Prostredníctvom týchto troch prioritných oblastí a definovaných priorít, ktoré sú v programovej časti dokumentu rozpracované do jednotlivých opatrení, projektov a aktivít, bude obec naplňovať definovanú strategickú víziu rozvoja. Splnením jednotlivých cieľov a stanovených opatrení bude zabezpečovať zvyšovanie kvality života svojich obyvateľov.

Formulár 8 (S2) - Hierarchia cieľov v štruktúre strategického dokumentu

V í z i a						
1.Prioritná oblasť - Hospodárska		2.Prioritná oblasť - Sociálna				3.Prioritná oblasť - environmentálna
Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj	Technická infraštruktúra	Sociálna oblasť a zdravotníctvo	Školstvo a šport	Kultúra	Cestovný ruch a public relations	Životné prostredie
Opatrenia: 1.1 Podpora malého stredného podnikania zo strany obce 1.2 Podpora tradičných odvetví priemyslu	1.3 Rozvoj dopravnej infraštruktúry 1.4 Rozvoj občianskej infraštruktúry	Opatrenia: 2.1 Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu 2.2 Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb	2.3 Budovanie a rozvoj školskej infraštruktúry 2.4 Trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu	2.5 Zachovanie kultúrno–historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni 2.6 Organizačné zabezpečenie 2.7 Propagácia v oblasti kultúry	2.8 Účinná propagácia obce 2.9 Rekreačno - relaxačné zázemie obce 2.10 Podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu	Opatrenia: 3.1 Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom 3.2 Informovanosť a poradenstvo 3.3 Ochrana a racionálne využívanie vôd 3.4 Ochrana ovzdušia

Zdroj: vlastné spracovanie

Zápis o verejnom prerokovaní strategického dokumentu

Názov dokumentu: Program rozvoja obce Hermanovce nad Topľou na roky 2015-2022

Pripomienkovanie realizoval: *obecné zastupiteľstvo*

Termín pripomienkovania: *kedy*

Oznam uverejnený: *kde*

Text dokumentu k dispozícii: *kde*

Spôsob doručenia pripomienok: *poštou, do schránky, e-mailom a pod.*

Priamo oslovené subjekty: *výbory mestských častí, mimovládne organizácie a pod.*

Pripomienka č. 1

Text pripomienky:

Pripomienka sa týka časti dokumentu:

Zaslal: *meno, dňa, kontakt*

Zdôvodnenie zasielateľa:

Vyjadrenie odborného útvaru: *pripomienku akceptujeme/neakceptujeme*

Zdôvodnenie odborného útvaru:

Pripomienka č. 2

Text pripomienky:

Pripomienka sa týka časti dokumentu:

Zaslal: *meno, dňa, kontakt*

Zdôvodnenie zasielateľa:

Vyjadrenie odborného útvaru: *pripomienku akceptujeme/neakceptujeme*

Zdôvodnenie odborného útvaru:

.....

Počet pripomienok: celkový počet: akceptované:

Zápis vypracoval: *meno, funkcia, dňa, podpis*

Zdroj: *Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012*

PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová časť PRO nadväzuje na strategickú časť a obsahuje opatrenia a projekty na zabezpečenie realizácie programu rozvoja, vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám. Táto časť obsahuje podrobnejšie rozpracovanie cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti na úrovni opatrení a aktivít. Táto časť obsahuje:

- konkrétne opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám,
- súbor ukazovateľov, výsledkov a dopadov vrátane východiskových a cieľových hodnôt.

Opatrenia, projekty a aktivity podľa prioritných oblastí

Konkrétne projekty a aktivity, ktoré samospráva plánuje v strednodobom horizonte realizovať, sú uvedené v nasledujúcom formulári. Konkrétne činnosti, ktoré samospráva plánuje realizovať formou

projektového zámeru, sú v tomto aj v ďalších formulároch uvedené ako „**Projekt**“. Činnosti, ktoré sa neplánujú realizovať formou projektového zámeru, sú uvedené ako „**Aktivita**“.

Formulár 10 (P1) - Tabuľka opatrení, projektov a aktivít podľa oblastí

Opatrenie	Projekt/Aktivita	Prioritná oblasť/oblasť
Opatrenie č. 1. 1	Projekt Cestná komunikácia – oprava Chodníky - výstavba	Hospodárska
Opatrenie č. 1. 2	Projekt Kamerový systém	Hospodárska
Opatrenie č. 2.1	Projekt Výstavba bytového domu	Sociálna
Opatrenie č. 2.2	Projekt Dom smútku – rekonštrukcia Cintorín - rozšírenie	Sociálna
Opatrenie č. 2.4	Projekt Výstavba turistického kempu	Sociálna
Opatrenie č. 3.1	Projekt Zníženie energet. náročnosti budovy MŠ a ZŠ	Environmentálna
Opatrenie č. 3.2	Projekt Zníženie energetickej náročnosti budovy kultúr- neho domu a OcÚ	Environmentálna
Opatrenie č. 3.3	Projekt Divoké skládky – odstránenie Zberný dvor a kompostovisko s vybavením technikou	Environmentálna

Zdroj: vlastné spracovanie

Súbor ukazovateľov, výsledkov a dopadov

Súčasťou programovej časti je aj stanovenie ukazovateľov pre hodnotenie PRO. Ukazovatele výsledkov a dopadov pre PRO obce sú spracované v nasledujúcom formulári. Rozdelené sú do troch kategórií:

- ukazovatele výstupu – práce, tovary a služby, financované počas realizácie aktivít projektu,
- ukazovatele výsledku – okamžitý efekt realizácie aktivít projektu, príp. služby poskytnuté cieľovej skupine,
- ukazovatele dopadu – dlhodobý efekt vplyvu na danú prioritnú oblasť alebo cieľovú skupinu.

Východiskové hodnoty dopadových ukazovateľov v rámci hodnotenia dopadov pre PRO obce boli stanovené ako nulové v roku 2015, cieľové hodnoty boli stanovené pre rok 2020.

Príprava projektov

Formulár (P3) - Formulár pre prípravu projektov

Základné údaje o projektovom zámere č. 1	
Názov projektu	Zlepšenie energetickej efektívnosti budovy MŠ a ZŠ
Garant	Obec Hermanovce nad Topľou
Kontaktná osoba garanta	Ing. Ján Krivák - starosta obce
Partneri garanta (spolupráca s ...)	Mgr. Jozef Niko (riaditeľ ZŠ)

Začatie a ukončenie projektu (od do)	september 2016 – august 2017
Stav projektu pred realizáciou	Budova v zlom technickom stave, prevádzka energeticky náročná
Cieľ projektu	Modernizácia a zvýšenie energetickej efektívnosti budovy
Výstupy	Zlepšenie energetickej efektívnosti verejných budov – zníženie verejných výdavkov
Užívatelia	Žiaci ZŠ a MŠ Pracovníci ZŠ a MŠ Obyvatelia obce
Indikátory monitoringu	Zníženie verejných výdavkov
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO
Poznámky	

Realizácia projektu

Fáza/míľnik	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu	Termín (mesiac/rok)
Príprava projektovej dokumentácie	Projektová kancelária	2015
Vydanie stavebného povolenia	Stavebný úrad	2015
Spracovanie a registrácia žiadosti o NFP, zhromaždenie príloh	Externý odborník – projektový manažér	02/2016
Výber dodávateľa, podpis zmluvy	Externý odborník – OSO vo verejnom obstarávaní	03/2016-04/2016
Realizácia projektu	Dodávateľ stavby	09/2016 – 08/2017
Kolaudácia	Stavebný úrad	09/2017

Financovanie projektu

Druh výdavku	Termín (rok)	Náklady spolu (eur)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EU	ŠR	VÚC	Obec	
Spracovanie projektovej dokumentácie	2015	4900	0	0	0	4900	0
Realizácia projektu	2016-17	170 000	144 500	17 000	0	8 500	0
Spolu		174 900	144 500	17 000	0	13 400	0

Zdroj: upravené podľa Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Základné údaje o projektovom zámere č. 2

Názov projektu	Zlepšenie energetickej efektívnosti budovy kultúrneho domu a obecného úradu
Garant	Obec Hermanovce nad Topľou
Kontaktná osoba garanta	Ing. Ján Krivák - starosta obce
Partneri garanta (spolupráca s ...)	-
Začatie a ukončenie projektu (od do)	september 2016 – august 2017
Stav projektu pred realizáciou	Budova v zlom technickom stave, prevádzka energeticky náročná
Cieľ projektu	Modernizácia a zvýšenie energetickej efektívnosti budovy
Výstupy	Zlepšenie energetickej efektívnosti verejných budov

	– zníženie verejných výdavkov						
Užívatelia	Obyvatelia obce						
Indikátory monitoringu	Zníženie verejných výdavkov						
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa						
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO						
Poznámky							
Realizácia projektu							
Fáza/míľnik	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu					Termín (mesiac/rok)	
Príprava projektovej dokumentácie	Projektová kancelária					2015	
Vydanie stavebného povolenia	Stavebný úrad					2015	
Spracovanie a registrácia žiadosti o NFP, zhromaždenie príloh	Externý odborník – projektový manažér					02/2016	
Výber dodávateľa, podpis zmluvy	Externý odborník – OSO vo verejnom obstarávaní					03/2016-04/2016	
Realizácia projektu	Dodávateľ stavby					09/2016 – 08/2017	
Kolaudácia	Stavebný úrad					09/2017	
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín (rok)	Náklady spolu (eur)	z toho verejný zdroj				z toho súkromný zdroj
			EU	ŠR	VÚC	Obec	
Spracovanie projektovej dokumentácie	2015	5 000	0	0	0	5 000	0
Realizácia projektu	2016-17	250 000	212 500	25 000	0	12 500	0
Spolu		255 000	212 500	25 000	0	17 500	0

REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovenia merateľných ukazovateľov a vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov. Realizačná časť obsahuje:

- akčný plán,
- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PRO,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia,
- stručný popis komunikačnej stratégie PRO k jednotlivým cieľovým skupinám,
- popis systému monitorovania a hodnotenia plnenia PRO.

Akčný plán obce

Akčný plán predstavuje konkrétny harmonogram činností/projektov/aktivít súvisiacich s rozvojom obce v nadväznosti na prioritné oblasti sociálno-ekonomického rozvoja. Tento plán vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych projektov a aktivít. Obsahuje predpokladané termíny plnenia jednotlivých úloh, zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie a predpokladané zdroje financovania.

Akčný plán pre oblasť hospodársku, sociálnu a environmentálnu v obci Hermanovce nad Topľou			
Opatrenie, aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Financovanie
Opatrenie 1.1 Zlepšiť efektívne využívanie finančných prostriedkov			
Aktivita 1.1.1 Pravidelne organizovať stretnutia s predstaviteľmi subjektov pôsobiacich na území okresu v hospodárskej oblasti. Spoločne formulovať návrhy na riešenie problémov s financovaním projektov v obci. Návrhy realizovať a vyhodnocovať.	každý rok od 2015	Obec Hermanovce nad Topľou	0
Opatrenie 1.2 Zvýšiť objem finančných prostriedkov			
Aktivita 1.2.1 Aktualizovať zásobník projektov z mimorozpočtových zdrojov. Podporovať a realizovať projekty na získanie mimorozpočtových financií pre rozvoj obce.	2015-2020	Obec Hermanovce nad Topľou	kofinancovanie 5%

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Administratívne, organizačné a inštitucionálne zabezpečenie PRO

Partnermi pri realizácii PRO sú najmä obyvatelia obce. V úvodnej fáze prípravy dokumentu bol vypracovaný i dotazník, ktorý bol samosprávou distribuovaný do domácností a ktorý bol taktiež zverejnený na web stránke obce ako online formulár. Obyvatelia boli aj takto prizvaní do procesu spracovania a zúčastnili sa tiež verejných stretnutí, kde komunikovali svoje požiadavky a podieľali sa tak na definovaní silných a slabých stránok svojej obce. V závere procesu spracovania aktívne pristupovali k prerokovaniu finálneho návrhu PRO. Rovnako boli prizvaní ku konzultácii jednotlivých častí strategického dokumentu aj poslanci a zamestnanci OcÚ.

Vypracovaním a schválením tohto programu rozvoja obce plní obec jeden zo základných princípov regionálnej politiky, ktorým je princíp programovania. Implementácia navrhovaných projektov a aktivít si bude vyžadovať konkrétnych ľudí, ktorí budú tieto projekty/aktivity uskutočňovať od začiatku do konca a ktorí za nich budú aj zodpovední. Vzhľadom na poddimenzovanosť samosprávy z aspektu ľudských zdrojov sa predpokladá, že niektoré projekty/aktivity bude potrebné realizovať v spolupráci s externými poradcami, odborníkmi.

Riadiacim orgánom PRO na úrovni obce je **obecné zastupiteľstvo**. Výkonným orgánom PRO na úrovni obce je jej **starosta**. Ten zodpovedá za systém riadenia PRO, ako aj za systém čerpania získaných dotácií, použitia úverových zdrojov a v prípade získania pomoci zo štrukturálnych fondov aj za čerpanie tejto pomoci.

Administratívne zabezpečenie realizácie tohto programu je teda nevyhnutnou podmienkou jeho plnenia. Realizácia si však bude vyžadovať pravidelnú systematickú prácu. Z tohto dôvodu sa odporúča rozšíriť kompetencie Komisie správy majetku a rozvoja obce tak, aby táto fungovala ako poradný orgán, ktorého úlohou by bolo vypracovať a posúdiť Správu o realizácii PRO, stav finančného čerpania prostriedkov, podieľať sa na určovaní priorít realizácie PRO a zúčastňovať sa dôležitých stretnutí,

týkajúcich sa rozvoja obce. V prípade potreby by táto komisia mala za úlohu prehodnotiť plán na ďalšie obdobie, eventuálne doplniť úlohy a opatrenia, ktoré neboli uvedené v tomto programe a pod. Samospráva tak bude raz ročne (do leta, do začiatku prípravy rozpočtu na ďalší rok) získavať a spracovávať pripomienky poslancov, zamestnancov OcÚ, partnerov a verejnosti. Spracovanie pripomienok bude trvať do stanoveného termínu (napr. do septembra príslušného roku), kedy bude zastupiteľstvu predložené hodnotenie PRO za predchádzajúci rok a aj jeho prípadná aktualizácia. Obecné zastupiteľstvo vo vzťahu k realizácii PRO berie na vedomie návrh strategickej časti dokumentu, schvaľuje celý dokument PRO a každoročne schvaľuje vyhodnotenie jeho plnenia. Úlohou obecného zastupiteľstva je taktiež schvaľovanie spolufinancovania pripravovaných projektov. Obecné zastupiteľstvo teda každoročne schvaľuje hodnotiace a monitorovacie správy a rozhoduje o prípadných zmenách a aktualizácii programu.

Stručný popis komunikačnej stratégie

Súčasťou každého z pripravovaných a realizovaných projektov PRO budú, či už z dôvodu povinného informovania a publicity (najmä pri projektoch financovaných z európskych štrukturálnych fondov) alebo v rámci komunikácie medzi obcou a cieľovými skupinami pri príprave a realizácii projektov, rôzne formy komunikácie. V prípade realizácie projektov z EŠIF budú v záujme informovania verejnosti osadené informačné tabule, príp. budú organizované úvodné a záverečné konferencie, semináre, workshopy a pod.

V podmienkach obce prebieha komunikácia predovšetkým osobným stykom verejnosti a záujmových skupín s jej volenými orgánmi a zamestnancami. Významným komunikačným kanálom najmä pre mladšie a stredné vekové kategórie obyvateľstva je webová stránka obce. Staršie vekové kategórie uprednostňujú najmä obecný rozhlas a úradnú tabuľu. Ďalším nástrojom komunikácie budú pozvánky na priamu účasť verejnosti na zasadnutiach obecného zastupiteľstva. Prostredníctvom uvedených komunikačných kanálov bude až do ukončenia platnosti PRO prebiehať neustála komunikácia s obyvateľmi týkajúca sa náležitostí a realizácie tohto Programu rozvoja obce.

Systém monitorovania a hodnotenia

Cieľom systému monitorovania a hodnotenia je získavanie informácií o reálnom plnení PRO a o jeho prípadnom negatívnom vývoji. Dôsledkom dobrého nastavenia systému monitorovania a hodnotenia bude prípadná zmena spôsobu realizácie, podľa potreby aj definovanie a prijatie nových opatrení.

Ako už bolo spomenuté vyššie, samospráva bude raz ročne (do leta, do začiatku prípravy rozpočtu na ďalší rok) získavať a spracovávať pripomienky poslancov, zamestnancov OcÚ, zainteresovaných partnerov a verejnosti. Spracovanie pripomienok bude trvať do stanoveného termínu (napr. do septembra príslušného roku), kedy bude zastupiteľstvu predložené hodnotenie PRO za predchádzajúci rok a aj jeho prípadná aktualizácia.

Monitorovanie Programu rozvoja obce sa teda bude vykonávať priebežne počas celého trvania PRO až do ukončenia jeho platnosti. Tento proces bude vychádzať z údajov uvedených vo Formulári P2 – ukazovateľa výstupu, výsledku a dopadu projektu. Výstupom monitorovania PRO bude monitorovacia správa za príslušný rok schválená obecným zastupiteľstvom, ktorej súčasťou môže byť aj prípadná monitorovacia správa schválená riadiacim orgánom v rámci implementácie projektov z EŠIF. Za prípravu monitorovacej správy konkrétného projektu bude zodpovedať jeho garant podľa povahy projektu. Za prípravu monitorovacej správy PRO bude zodpovedať samospráva obce – či už prostredníctvom starostu obce, hlavného kontrolóra, poslancov, zriadenej komisie strategického rozvoja, zamestnancov obecného úradu, príp. inej poverenej osoby.

Formulár (R5) - Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení PRO na programové obdobie 2015 - 2022		
Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/ periodicita
Strategické hodnotenie	najskôr v roku 2018	podľa rozhodnutia obce/koordinátora PRO a vzniknutej spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie		
Tematické hodnotenie časti PRO	v roku 2016, 2018, 2020, 2022	téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	podľa potreby	pri značnom odklone od stanovených cieľov a dosiahnutých hodnôt ukazovateľov pri návrhu na revíziu PRO
Ad hoc hodnotenie celého PRO alebo jeho časti	na konci programovacieho obdobia	na základe rozhodnutia starostky obce, kontrolného orgánu obce, podnetu poslancov; na základe protokolu NKÚ SR, správy auditu ap.

Zdroj: vlastné spracovanie

Formulár (R3) - Záznam z monitorovania

Monitorovanie a hodnotenie
Správa o plnení akčného plánu obce Hermanovce nad Topľou k 31.12.2013 bola spracovaná v zmysle Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Hermanovce nad Topľou na obdobie 2007-2013, časť 3.2. Implementácia, a smernice SM-1/2008 o strategickom plánovaní obce Hermanovce nad Topľou, čl.6-7. Cieľom monitoringu Akčného plánu obce Hermanovce nad Topľou je zostaviť komplexnú informáciu o tom, ako sa plnia opatrenia navrhnuté v PHSR obce počas celého obdobia platnosti dokumentu v rokoch 2007-2013. Tieto údaje sú k dispozícii pre samosprávu a širokú verejnosť. Akčný plán obce Hermanovce nad Topľou je zoradený podľa priorít, oblastí a opatrení. Ku každému opatreniu je priradený garant, ktorého úlohou je zabezpečiť realizáciu navrhnutých aktivít a monitorovať ich plnenie. Odpočet aktivít v akčnom pláne je spracovaný z pohľadu obce Hermanovce nad Topľou, v niektorých prípadoch je ako realizátor danej aktivity uvedený iný subjekt (investor, prevádzkovateľ, partnerská inštitúcia a pod.) V akčnom pláne sú vymenované aktivity bežného, kapitálového a podporného charakteru v časovom slede. Ide o aktivity, ktoré je potrebné realizovať v ďalšom období. Akčný plán je spracovaný na základe údajov v schválenom rozpočte obce, schválených strategických dokumentoch obce a údajov obecného úradu Hermanovce nad Topľou. Aktuálna verzia akčného plánu bude zverejnená na webovej stránke obce Hermanovce nad Topľou. Pripomienky k akčnému plánu obce bude možné zaslať e-mailom na adresu obce.

Zdroj: upravené podľa Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

FINANČNÁ ČASŤ

Indikatívny finančný plán

Jednou z kľúčových otázok programu rozvoja je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Finančné zdroje potrebné pre naplnenia aktivít uvedených v Programe rozvoja obce Hermanovce nad Topľou na roky 2015-2022 budú plynúť z viacerých zdrojov: rozpočet mesta (čo je základným zdrojom financovania aktivít), fondy Európskej únie, zdroje štátu, zdroje vyššie územného celku, úverové zdroje, súkromné zdroje, ostatné verejné zdroje. Väčšina projektov bude mať viaczdrojové financovanie.

Finančné zabezpečenie podpory regionálneho rozvoja

Zákon o podpore regionálneho rozvoja (zákon č. 539/2008 Z.z.) definuje zdroje financovania regionálneho rozvoja v § 4:

(1) Regionálny rozvoj sa financuje

- a) zo štátneho rozpočtu vrátane finančných prostriedkov z rozpočtových kapitol ministerstiev,
- b) zo štátnych účelových fondov,
- c) z rozpočtov vyšších územných celkov,
- d) z rozpočtov obcí,
- e) z prostriedkov fyzických osôb,
- f) z prostriedkov právnických osôb,
- g) z úverov a príspevkov medzinárodných organizácií,
- h) z prostriedkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi,
- i) z iných prostriedkov, ak to ustanoví osobitný predpis.

(2) Doplnkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú finančné prostriedky z Európskej únie určené

- a) hospodársky zaostalým regiónom, ktoré podľa ukazovateľov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vykazujú nižšiu úroveň rozvoja, ako je priemerná úroveň Európskej únie,
- b) regiónom s nepriaznivou štruktúrou zamestnanosti a podnikateľského prostredia.

Formulár (F5) – Indikatívny rozpočet - sumarizácia

		Rok										Spolu
		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
I.	Hospodárska politika – oblasť			0,1		0,3	0,3					0,7 mil. €
II.	Sociálna politika – oblasť		0,1	0,3	0,67			0,2	0,7			1,97 mil. €
III.	Environmentálna politika – oblasť		0,05	0,2								0,25 mil. €

Zdroj: vlastné spracovanie

Formulár (F6) - Finančný rámec pre realizáciu PRO obce Hermanovce nad Topľou

Názov opatrenia	Kód a názov projektu/aktivity	Klasifikácia stavieb - trieda	Hlavný ukazovateľ-výsledku, dopadu	Termín začatia a ukončenia realizácie projektu / aktivity	RN Spolu	Verejné zdroje celkom	Verejné zdroje		Súkromné zdroje	Úverové zdroje	EIB príspevok (informatívne)	Iné zdroje
				mesiac/rok - mesiac/rok			Národné celkom	EÚ (EŠIF) celkom				
					a=b+e+f+g+h	b=c+d	c	d	e	f	g	h
I. Hospodárska politika					700 000 €	700 000	147 500	552 500				
Opatrenie 1.1	1.1.1 Cestná komunikácia - oprava	2112 Miestne komunikácie	2 km miestnej komunikácie	2019	200 000 €	200 000	30 000	170 000				
	1.1.2 Chodníky - výstavba	2112 Miestne komunikácie	1 km	2019	200 000 €	200 000	30 000	170 000				
Opatrenie 1.2	1.2.1 Zníženie energetickej náročnosti kultúrneho domu a OcÚ	1261 Budovy na kultúru a verejnú zábavu	1 kuchyňa	2120	250 000 €	250 000	37 500	212 500				
Opatrenie 1.3	1.3.1 Kamerový systém	2224 Miestne elektrické a telekomunikačné rozvody a vedenia	20 kamier	2017	50 000 €	50 000	50 000					
II. Sociálna politika					1 970 000 €	1 970 000	1 613 000	357 000				
Opatrenie 2.1	2.1.1 Zníženie energetickej náročnosti materskej a základnej školy	1263 - Školy, univerzity a budovy na vzdelávanie	40 miest	2016-2017	170 000 €	170 000	25 500	144 500				
Opatrenie 2.2	2.2.1 Výstavba bytového domu	1122 Trojbytové a viacbytové budovy	8 bytov	2017-2018	1 500 000 €	1 500 000	1 500 000					
Opatrenie 2.3	2.3.1 Dom smútku - rekonštrukcia	1272 Budovy a miesta na vykonávanie náboženských aktivít	1 dom smútku	2022	200 000 €	200 000	30 000	170 000				

	2.3.2 Cintorín - rozšírenie	2420 Ostatné inžinierske stavby, i.n.		2016	50 000 €	50 000	50 000					
Opatrenie 2.4	2.4.1 Výstavba turistického kempu	1261 Budovy na kultúru a verejnú zábavu		2020	50 000 €	50 000	7 500	42 500				
III. Environmentálna politika					250 000 €	250 000	37 500	212 500				
Opatrenie 3.2	3.2.1 Divoké skládky - odstránenie	2420 Ostatné inžinierske stavby, i.n.	10 ton	2016	50 000 €	50 000	7 500	42 500				
	3.2.2 Zberný dvor	2420 Ostatné inžinierske stavby, i.n.	200 m2	2017	150 000 €	150 000	22 500	127 500				
	3.2.3 Kompostovisko	2420 Ostatné inžinierske stavby, i.n.	do 10 ton	2017	50 000 €	50 000	7 500	42 500				
Celkom					2 920 000 €	2 920 000	1 798 000	1 122 000				

Systém hodnotenia a zaradovania projektov do financovania

Dôležitým momentom v procese realizácie PRO bude schvaľovanie financovania jednotlivých projektových zámerov obecným zastupiteľstvom. Pri výbere projektov bude preto nutné prihliadať na ich dôležitosť a význam či už z legislatívneho hľadiska alebo vo vzťahu k rozvoju obce. Nasledujúca hodnotiacia tabuľka pre výber projektov je upravená pre potreby obce.

Formulár č. F 2 - Hodnotiace tabuľky pre výber projektov

Dopravná infraštruktúra

	Kategória	Hodnotiace kritérium	Hodnotenie	Počet bodov
A	Dopravno-hospodársky význam	Spojenie s cestami vyššieho dopravného významu D, RC, I. triedy, plnenie funkcie privádzača na D, RC, intenzita dopravy presahujúca priemernú intenzitu v danej triede, situovanie cesty v území bez nadradenej cestnej siete a pod.	Nespĺňa	0
			Spĺňa	1
		Cesta zabezpečuje dennú mobilitu osôb a dostupnosť sociálnych a ekonomických potrieb (zamestnanie, vzdelávanie, zdravotnícke služby, kultúra, rekreácia, význam z pohľadu verejnej osobnej dopravy (napr. napojenie na terminály integrovanej dopravy, stanice VOD, a pod.)	Nespĺňa	0
			Spĺňa	1
		Prepojenia významných stredísk cestovného ruchu	Nespĺňa	0
			Spĺňa	1
		Dopravné prepojenie priemyselných zón a prekladísk intermodálnej prepravy	Nespĺňa	0
			Spĺňa	1
		Cesta prepája centrá osídlenia zadefinované v KURS 2011 (v zásade sa jedná o mestá, ktoré majú z hľadiska hospodárskeho rastu regiónov najväčší rozvojový potenciál)	Nespĺňa	0
			Spĺňa	1
B	Dopravná prevádzka	Prekročenie hodnoty priemernej intenzity (v kraji)	Nespĺňa	0
			Spĺňa	1
C	Stavebno-technický stav	Stavebno – technický stav cesty (pozdĺžne a priečne nerovnosti, vyjazdené koľaje, únosnosť vozovky a pod.)	veľmi dobrý, dobrý	0
			nevyhovujúci/havarijný	1
		Stav mostných objektov (nosnosť, zatekanie, stav mostovky a pod.)	bezchybný až zlý	0
			veľmi zlý/havarijný	1
D	Bezpečnosť	Dopravná nehodovosť v danom úseku	Nespĺňa	0

		v rámci okresu (porovnanie hustoty dopravných nehôd na príslušnej ceste v okrese s priemernou hustotou v kraji)*	Spĺňa	1
E	Príspevok k špecifickým cieľom IROP, PRO	Napojenie znevýhodneného územia (mestského alebo vidieckeho)	Nespĺňa	0
			Spĺňa	1
		Zvýšenie počtu obyvateľov so zlepšeným prístupom k verejným službám a zlepšenie mobility pracovnej sily	Nespĺňa	0
			Spĺňa	1
		Posilnenie významnej vnútroregionálnej rozvojovej osi	Nespĺňa	0
			Spĺňa	1
		Rozvoj cezhraničných väzieb, podpora makro regionálnych stratégií	Nespĺňa	0
			Spĺňa	1

Výsledok hodnotenia			Súčet
Priorita	projekt nie je prioritný, realizácia nemá výrazný vplyv na vlastnosti cestnej siete	nízka	<0;5)
	projekt je prioritný pre formovanie vlastností cestnej siete	stredná	<5;9)
	projekt je pripravený a má výrazný vplyv na formovanie vlastností cestnej siete vrátane špecifických cieľov IROP	vysoká	<9;13>

Zdroj: vlastné spracovanie

Sociálna infraštruktúra

	Kategória	Hodnotiace kritérium	Hodnotenie	Počet bodov
A	Kvalita poskytovaných sociálnych služieb	Projekt umožňuje zlepšenie zamestnanosti žien v obci/regióne	Nespĺňa	0
			Spĺňa	2
		Spoločný projekt viacerých obcí, subjektov	Nespĺňa	0
			Spĺňa	2
B	Demografia	Projekt zlepšuje dostupnosť pre miestne obyvateľstvo a výrazným spôsobom zlepšuje kvalitu života	Nespĺňa	0
			Spĺňa	1
C	Stavebno-technický stav	Stavebno – technický stav siete nie je vyhovujúci	veľmi dobrý, dobrý	0
			nevyhovujúci/havarijný	1
		Zvýšenie energetickej hospodárnosti budov	Nespĺňa	0
			Spĺňa	2
D	Zlepšenie dostupnosti	Zlepšenie dostupnosti sociálnych služieb pre špecifickú skupinu obyvateľstva /rómska komunita, deti so špeciálnymi	Nespĺňa	0
			Spĺňa	1
E	Príspevok	Projekt nadväzuje na významnú existujú-	Nespĺňa	0

	k špecifickým cieľom IROP/PRO	cu alebo plánovanú inú investíciu	Spĺňa	1
		Zvýšenie počtu obyvateľov so zlepšeným prístupom k verejnej infraštruktúre	Nespĺňa	0
			Spĺňa	1
		Projekt prispieva k miestnemu rozvoju – podpora zamestnanosti	Nespĺňa	0
			Spĺňa	1
		Projekt umožňuje poskytovanie iných (sociálnych, zdravotníckych) služieb	Nespĺňa	0
			Spĺňa	1

Výsledok hodnotenia			Súčet
Priorita	projekt nie je prioritný, realizácia nemá výrazný dopad na zlepšenie kvality a dostupnosti sociálnej infraštruktúry	nízka	<0;5)
	projekt je prioritný pre zlepšenie kvality a dostupnosti sociálnej infraštruktúry	stredná	<5;9)
	projekt je pripravený a má výrazný dopad na zlepšenie kvality a dostupnosti sociálnej infraštruktúry vrátane špecifických cieľov IROP	vysoká	<9;13>

Vzdelávacia infraštruktúra

	Kategória	Hodnotiace kritérium	Hodnotenie	Počet bodov
A	Kvalita výchovno vzdelávacieho procesu	Spoločný projekt viacerých obcí, subjektov	Nespĺňa	0
			Spĺňa	2
B	Demografia	Projekt zlepšuje dostupnosť pre miestne obyvateľstvo a výrazným spôsobom zlepšuje kvalitu života	Nespĺňa	0
			Spĺňa	2
C	Stavebno-technický stav	Stavebno – technický stav siete nie je vyhovujúci	veľmi dobrý, dobrý	0
			nevyhovujúci/havarijný	1
		Zvýšenie energetickej hospodárnosti budov	Nespĺňa	0
			Spĺňa	1
D	Zlepšenie dostupnosti	Zlepšenie dostupnosti školského zariadenia pre špecifickú skupinu obyvateľstva /rómska komunita, deti so špeciálnymi potrebami a pod./	Nespĺňa	0
			Spĺňa	3
E	Príspevok k špecifickým cieľom IROP/PRO	Projekt nadväzuje na významnú existujúcu alebo plánovanú PZI (inú investíciu)	Nespĺňa	0
			Spĺňa	1
		Zvýšenie počtu obyvateľov so zlepšeným prístupom k verejnej infraštruktúre	Nespĺňa	0
			Spĺňa	2
		Projekt prispieva k miestnemu rozvoju – podpora malého a stredného podnikania	Nespĺňa	0
			Spĺňa	1

Výsledok hodnotenia			Súčet
Priorita	projekt nie je prioritný, realizácia nemá výrazný dopad na zlepšenie kvality a dostupnosti školskej infraštruktúry	nízka	<0;5)
	projekt je prioritný pre zlepšenie kvality a dostupnosti školskej infraštruktúry	stredná	<5;9)
	projekt je pripravený a má výrazný dopad na zlepšenie kvality a dostupnosti školskej infraštruktúry vrátane špecifických cieľov IROP	vysoká	<9;13>

Environmentálna infraštruktúra

	Kategória	Hodnotiace kritérium	Hodnotenie	Počet bodov
A	Ekologický - hospodársky význam	Odstránenie systémových porúch	Nesplňa	0
			Spĺňa	1
		budovanie verejných vodovodov, okrem prípadov ich súbežnej výstavby s výstavbou verejnej kanalizácie podľa aktualizovaného Národného programu SR pre vykonávanie smernice Rady 91/271/EHS, inými strategickými dokumentmi	Nesplňa	0
			Spĺňa	1
		budovanie verejných kanalizácií a čistiarní odpadových vôd pre obce do 2 000 obyvateľov s výnimkou obcí začlenených do aglomerácií nad 2 000 EO v zmysle Národného programu pre vykonávanie smernice 91/271/EHS.	Nesplňa	0
			Spĺňa	1
		Vhodné využitie krajinno-ekologických prvkov	Nesplňa	0
			Spĺňa	1
		Spoločný projekt viacerých obcí	Nesplňa	0
			Spĺňa	1
B	Ekonomické	Zvýši sa efektívnosť poskytovania služieb obyvateľstvu, ostatným subjektom/plánované významné investície	Nesplňa	0
			Spĺňa	1
C	Stavebno-technický stav	Stavebno – technický stav existujúcej infraštruktúry, zariadení	veľmi dobrý, dobrý	0
			nevyhovujúci/havarijný	1
		Stav jednotlivých stavieb	bezchybný až zlý	0
			veľmi zlý/havarijný	1
D	Funkčnosť, špecifické požiadavky	Rekonštruované siete musia spĺňať nasledovné funkčné požiadavky uvedené v podpornom programe	Nesplňa	0
			Spĺňa	1

E	Príspevok k špecifickým cieľom IROP, PRO	Napojenie znevýhodneného územia (mestského alebo vidieckeho) na environmentálnu infraštruktúru	Nesplňa	0
			Spĺňa	1
		Zvýšenie počtu obyvateľov so zlepšeným prístupom k environmentálnym službám a zlepšenie kvality ich života	Nesplňa	0
			Spĺňa	1
		Podpora využívania lokálnych zdrojov	Nesplňa	0
			Spĺňa	1
		Rozvoj cezhraničných väzieb, podpora makro regionálnych stratégií	Nesplňa	0
			Spĺňa	1

Výsledok hodnotenia			Súčet
Priorita	projekt nie je prioritný, realizácia nemá výrazný vplyv na vlastnosti environmentálnej infraštruktúry	nízka	<0;5)*
	projekt je prioritný pre formovanie vlastností environmentálnej infraštruktúry	stredná	<5;9*)
	projekt je pripravený a má výrazný vplyv na formovanie vlastností environmentálnej infraštruktúry vrátane špecifických cieľov IROP	vysoká	<9;13>*

Zdroj: vlastné spracovanie

ZÁVER

Formulár ? (Z1) - Schválenie PRO

Schválenie PRO	
Dokument	<u>Názov:</u> Program rozvoja obce Hermanovce nad Topľou na roky 2015-2022 <u>Štruktúra dokumentu:</u> dokument je štruktúrovaný podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja a podľa Metodiky na vypracovanie Programu rozvoja obce/obcí/VÚC, vydanéj Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja
Spracovanie	<u>Forma spracovania:</u> spracovanie PRO vykonala obec v partnerstve s externým odborníkom, ktorý koordinoval proces tvorby dokumentu a zabezpečoval dodržiavanie metodických postupov <u>Obdobie spracovania:</u> dokument bol vypracovaný v mesiacoch september – december 2015 <u>Riadiaci tím:</u> riadiaci tím pozostával z 3 členov a v procese spracovania mal 5 pracovných stretnutí <u>Pracovné skupiny:</u> neboli vytvorené <u>Externá odborná spolupráca:</u> Ing. Michal Dvorjak a kolektív <u>Účasť verejnosti a komunikácia s verejnosťou:</u> dotazníkový prieskum
Prerokovanie	<u>Prerokovanie v orgánoch samosprávy:</u> <u>Verejné pripomienkovanie:</u> do 10.1.2016
Schválenie	<u>Návrh na uznesenie zastupiteľstva:</u> „Obecné zastupiteľstvo schvaľuje Program rozvoja obce Hermanovce nad Topľou na roky 2015-2022.“

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

PRÍLOHY

Príloha č. 1 - Zoznam členov riadiaceho tímu, pracovných skupín a partnerov zapojených do spracovania PRO

Riadiaci tím

Ing. Ján Krivák - koordinátor

Mgr. Ingrid Rozkošová- člen

Viera Lehetová - člen

Partneri

Ing. Michal Dvorjak a kolektív

Príloha č. 2 - Zoznam informačných zdrojov použitých v PRO (východiskové strategické a koncepčné dokumenty, súvisiaca legislatíva)

Komunitný plán obce Hermanovce nad Topľou

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001

MDVRR (2015): *Metodika na vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC*. Bratislava: Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, február 2015

Národná stratégia regionálneho rozvoja SR

Operačné programy 2014-2020

Partnerská dohoda 2014-2020

Územný plán obce Hermanovce nad Topľou

PHSR Prešovského samosprávneho kraja 2008-2015

Povodňová dokumentácia obce Hermanovce nad Topľou

Program odpadového hospodárstva obce Hermanovce nad Topľou

Strategický plán rozvoja dopravnej infraštruktúry SR do roku 2020- návrh

Stratégia Európa 2020

Štatistický úrad Slovenskej republiky

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Územný plán veľkého územného celku Prešovského kraja – Zmeny a doplnky 2004

Zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon)

Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení

Zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky

Zákon č. 478/2002 Z. z. o ochrane ovzdušia a ktorým sa dopĺňa zákon č. 401/1998 Z. z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia v znení neskorších predpisov (zákon o ovzduší)

Zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy

Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja

Záverečný účet obce Hermanovce nad Topľou za rok 2014

Internetové zdroje:

www.datacube.statistics.sk/TM1Web/TM1WebLogin.aspx

www.datacube.statistics.sk/SODB/TM1WebLogin.aspx

www.eu2020.gov.sk

www.hermanovcent.sk

www.partnerskadohoda.gov.sk

www.po-kraj.sk

www.statistics.sk

www.telecom.gov.sk

www.upsvar.sk

www.zemplin.eu

Príloha č. 3 - Zoznam skratiek použitých v PRO

APTP – aktívna politika trhu práce

a.s. – akciová spoločnosť

AT – Rakúsko

atď. – a tak ďalej

a pod. – a podobne

CR – cestovný ruch

CZ – Česká republika

č. – číslo

ČOV – čistička odpadových vôd

DSO – drobný stavebný odpad

EŠIF – Európske štrukturálne a investičné fondy

EÚ – Európska únia

HDP – hrubý domáci produkt

HU – Maďarsko

IČO – identifikačné číslo osoby

KO – komunálny odpad

KURS – Koncepcia územného rozvoja Slovenska

MAS – miestna akčná skupina

MDVRR – Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja

mil. - milióny

m.n.m – metrov nad morom

MOK – maloobjemové kontajnery

napr. – napríklad

NÚP – Národný úrad práce

obyv. – obyvateľstvo

OcÚ – obecný úrad

OcZ – obecné zastupiteľstvo

o. i. – okrem iného

OP – operačný program

PHSR – Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja

PL – Poľsko

PO – prioritná oblasť

príp. – prípadne

PRO – Program rozvoja obce

PSČ – poštové smerovacie číslo

PSK – Prešovský samosprávny kraj

resp. – respektíve

s.g.š. – severná geografická šírka

SK – Slovenská republika

SODB – Sčítanie domov a obyvateľov

STN – Slovenská technická norma

SR – Slovenská republika

s.r.o. – s ručením obmedzeným

t. j. – to jest

tzv. – takzvaný

UoZ – uchádzač o zamestnanie

VN – vodná nádrž

VO – verejné osvetlenie

VS – verejná správa

VT – Vranov nad Topľou

VTL - vysokotlakový

VÚC – vyšší územný celok

v.z.d. – východná zemepisná dĺžka

Zb. – Zbierka

Z.z. – Zbierka zákonov

ŽP – životné prostredie

Príloha č. 4 - Dohoda o partnerstve

Formulár (Ú 4) - Dohoda o partnerstve

Dohoda o partnerstve	
Názov dokumentu	- Dohoda o partnerstve pri príprave a realizácii PRO Hermanovce nad Topľou
Obdobie platnosti	- obdobie, pre ktoré bude dohoda platná (7 - 10 rokov, na obdobie realizácie PRO)
Predmet dohody	- spolupráca pri komplexnom rozvoji obcí, ktoré sú členmi MAS
Účastníci dohody	- MAS Slanské vrchy - Topľa
Riadenie procesu	- riadenie sa realizuje cestou voleného výboru MAS a starostu obce Hermanovce nad Topľou - spôsob zapojenia verejnosti a komunikácie s verejnosťou (informovanie, dotazníky/ankety, stretnutia s občanmi).
Financovanie	- spoločných projektov v oblasti kultúry, športu a ochrany ŽP - podporovaných aktivít na území obce Hermanovce nad Topľou

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012